

Diverse Pathways of Cognitive Governance: A Comparative Analysis of Germany, the Netherlands, and the United Kingdom

Mandana Sajjadi*

Assistant Professor, Department of Global
Studies, Faculty of World Studies, University
of Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction

Although citizens' beliefs and attitudes have always been considered in policymaking, England was the first country to formally institutionalize this approach by establishing the Behavioral Insights Team in 2010. Around the same time, several other countries began exploring the application of behavioral science and neuroscience in policymaking, leading to the establishment of similar institutions in Canada, Australia, Denmark, France, Germany, the Netherlands, Singapore, and the United States. Today, many countries worldwide have developed both formal and informal institutions aimed at incorporating behavioral and brain science into their policymaking

* Corresponding Author: Sajjadiatu@gmail.com

How to Cite: Sajjadi, M. (2025). Diverse Pathways of Cognitive Governance: A Comparative Analysis of Germany, the Netherlands, and the United Kingdom, *State Studies*, 11 (41), 81-132.

Doi: [10.22054/tssq.2024.80581.1540](https://doi.org/10.22054/tssq.2024.80581.1540)

processes. The structure of these institutions is shaped by the broader cultural context of each country, particularly its political culture. Scholars widely agree on the importance of integrating behavioral science and neuroscience into policymaking. For instance, Mazari (2024), using a meta-synthesis approach, proposed a scientific definition of cognitive governance as governance grounded in the convergence of psychology, neuroscience, and cognitive studies. In “Public Policy Based on Behavioral Approach,” Mozafar et al. (2023) conducted a systematic review of 376 articles and identified eight key themes as the core components of behavioral policymaking. Moreover, Sunstein’s *Behavioral Science and Public Policy* (2020) dealt with the theoretical foundations and principles of behaviorally-informed policymaking in an academic framework. Concerning the institutionalization of neuroscience in governance, there are some general analyses (Fitzmaurice, 2019; Gofen, 2021) and case studies focused on Ukraine (Khadzhiradiyova & Hershko, 2019) and Turkey (Kuzon & Yildiz, 2021). However, it seems no research has yet examined neuroscience-based policymaking in Iran in terms of its institutionalization process, its structure, or cross-national experiences. In this respect, the present study aimed to conduct a comparative qualitative analysis of how the United Kingdom, Germany, and the Netherlands have embedded behavioral science into their policymaking frameworks. The central research question explores how the varying political cultures of these countries have shaped their cognitive governance models.

Materials and Methods

This research employs a qualitative comparative case study methodology to analyze the cognitive governance structures in the United Kingdom, Germany, and the Netherlands from 2010 to the present. The study begins with a comprehensive literature review and data collection on the political cultures of the three countries. Data

sources include governmental reports, academic literature, and reputable national and international organizations. The analysis focuses on the impact of political culture on the formation of cognitive governance structures. Key concepts such as civic engagement, trust in government, political ideology, and political socialization are examined to provide a nuanced understanding of each country's political culture. The research also considers historical, social, and economic factors that may influence political culture and, consequently, cognitive governance. The findings are presented through a thematic analysis, highlighting the similarities and differences in cognitive governance models across the three countries. This approach allows for a comprehensive understanding of how political culture shapes the institutionalization of cognitive governance.

Results and Discussion

According to the findings, each country's political culture plays a crucial role in shaping its cognitive governance structure. In Germany, the centralized and consensus-driven political culture has resulted in a more structured and formalized approach to cognitive governance. Behavioral insights units are embedded within federal ministries, reflecting a model where decision-making is strongly influenced by expert knowledge and data-driven approaches. Conversely, the Netherlands' polder model promotes a decentralized and networked approach to cognitive governance. The collaborative nature of Dutch politics encourages the integration of behavioral insights across multiple sectors, fostering a culture of dialogue and negotiation among stakeholders. This networked model allows for greater flexibility and adaptability in policymaking, as diverse actors contribute to the development and implementation of behavioral strategies. The United Kingdom, however, has experienced a gradual transition from a centralized to a more decentralized model. The establishment of the

Behavioral Insights Team (BIT) in 2010 marked a significant milestone in the UK's approach to integrating behavioral insights into policymaking. Initially focused on areas such as public health and energy efficiency, the BIT has since broadened its scope to encompass a wide range of policy areas, reflecting the UK's commitment to leveraging behavioral science in governance.

Conclusion

In recent years, the landscape of policymaking and political decision-making has evolved significantly, transcending traditional frameworks. The integration of behavioral science—encompassing cognitive science, behavioral economics, and experimental studies—has encouraged governments to apply these insights to enhance governance strategies. Since around 2010, several countries, led by the United Kingdom, have recognized the importance of embedding behavioral science evidence into their policymaking processes. However, the institutionalization of cognitive governance has taken different paths across nations, shaped by their distinct political cultures.

Acknowledgments

The author gratefully acknowledges the financial and moral support provided by the Innovation Center of the Islamic Consultative Assembly of Iran, which made this research possible.

Keywords: Cognitive governance, Policymaking, Political culture, Behavioral insights, World studies

مسیرهای متنوع حکمرانی مبتنی بر دانش مغز: مورد کاوی تطبیقی کیفی سه دولت آلمان، هلند و انگلستان

استادیار مطالعات جهانی و فرامنطقه‌ای دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران، تهران،

ماندانا سجادی *

ایران

چکیده

از حدود سال ۲۰۱۰ میلادی دولت‌های مختلف به پیش‌گامی انگلستان، به ادغام دانش مغز در فرایند حکمرانی مبادرت ورزیدند و ساختارهای سازمانی ویژه‌ای را در بدنه دولت متولی تصمیم‌سازی مبتنی بر علوم شناختی کردند. با این حال در ایران، ضمن کاربرست فزاینده اصطلاح «حکمرانی شناختی» نهادهای سازی برای اجرای آن صورت نگرفته است. یکی از حلقه‌های مفقوده تبیین این مفهوم توجه به سایر ابعاد ذاتی دولت‌ها از جمله فرهنگ سیاسی منحصربه‌فرد آنهاست که در فرایند حکمرانی بازتاب می‌یابد. پرسش اصلی این است که فرهنگ سیاسی دولت‌ها چگونه بر شکل‌گیری ساختار سازمانی حکمرانی شناختی آنها تأثیر گذاشته است؟ این مقاله در قالب یک پژوهش کیفی با رویکرد موردکاوی تطبیقی، تجربه سه کشور انگلستان، آلمان و هلند را در زمینه حکمرانی شناختی با یکدیگر مقایسه می‌کند. فرض ابتدای مقاله این است که فرهنگ سیاسی کشورها در بر ساخته شدن مدل‌های متفاوت حکمرانی شناختی آنها تأثیر گذاشته است. یافته‌های مقاله نشان می‌دهد که در آلمان فرهنگ سیاسی تمرکزگرا و اجماع‌محور منجر به شکل‌گیری نوعی حکمرانی شناختی متمرکز شده است. در مقابل فرهنگ سیاسی پولداری در هلند به شکل‌گیری مدل شبکه‌ای در حکمرانی شناختی انجامیده است و سنت‌های دموکراتیک و پارلمانی انگلستان در قالب نوعی حکمرانی شناختی غیرمتمرکز پدیدار گشته که به تدریج به سمت مدل شبکه‌ای پیش می‌رود. نتایج حاصل از این مقاله بیانگر لزوم توجه به فرهنگ سیاسی منحصربه‌فرد کشور جمهوری اسلامی ایران در طراحی هرگونه ساختار سازمانی برای حکمرانی این کشور است.

واژگان کلیدی: حکمرانی، حکمرانی شناختی، عصب-حکمرانی، فرهنگ سیاسی، بینش‌های رفتاری، مطالعات کشورها.

* نویسنده مسئول: Sajjadiatu@gmail.com

مقدمه

گرایش‌های رفتاری و نگرش‌های ذهنی شهروندان از گذشته‌های دور به‌عنوان یکی از عوامل مهم اثرگذار در فرایند حکمرانی همواره مورد توجه نهادهای عمومی بوده است. پیشرفت‌هایی که در حوزه دانش مغز و علوم رفتاری رخ داده، فرایند حکمرانی را هم در نحوه کسب داده و هم در شیوه تجزیه و تحلیل آن برای اثربخشی بیشتر تصمیمات اخذ شده، تحت تأثیر قرار داده است. حکمرانی به شیوه سنتی، شهروندان را کارگزارانی عقلانی فرض می‌کرد که همواره بهترین تصمیم را برای منفعت خودشان انتخاب می‌کنند. درحالی‌که پیشرفت‌های دانش مغز نشان داده است که شهروندان به شکل پیش‌بینی‌پذیری غیرعقلانی هستند و ایستارهای درونی‌شان آن‌ها را به سمت تصمیمات به حد کافی خوب هدایت می‌کند. دولت‌ها امروزه برای اینکه بتوانند تصمیماتی متناسب با ویژگی عقلانیت محدود در شهروندان خود اتخاذ کنند و به عبارت دیگر در حوزه حکمرانی باهدف طراحی رفتار گام بردارند نیازمند یافته‌های دانش مغز هستند. این تحول پارادایمی، مسیرهای تازه‌ای پیشروی دولت‌ها گشوده است که زیر چتر واژه اصطلاح گسترده‌تر «حکمرانی مبتنی بر دانش مغز» یا «حکمرانی شناختی» قابل بررسی است. این مفاهیم امروزه به طور مکرر در ادبیات دانشگاهی و دستورالعمل‌های سازمان‌های اجرایی کشورمان به کار می‌رود. با این حال به نظر می‌رسد که ادراک روشن و هماهنگی از ما به ازای عملیاتی آن در ذهنیت اندیشمندان و کارشناسان این حوزه وجود ندارد. تاکنون تعریف مرجع و پذیرفته‌شده‌ای از این چتر مفهومی ارائه نشده است. گرچه تلاش‌های محدودی برای ارائه تعریف مشخصی از این واژه در میان پژوهشگران ایرانی صورت گرفته که پذیرفته‌ترینشان را مزاری ارائه داده است. وی حکمرانی شناختی را «خوانش نوظهور حکمرانی از منظر علوم اعصاب، شناختی و روان‌شناسی» (مزاری، ۱۴۰۳: ۱۰) می‌داند که با تأکید بر سه گانه مغز، ذهن و روان شکل می‌گیرد. ضرورت پژوهش حاضر در پر کردن این خلأ مفهومی و انضمامی کردن آن با توجه به تجربیات عملی کشورها در حوزه حکمرانی مبتنی بر دانش مغز است.

امروزه بیشتر کشورهای جهان تلاش کرده‌اند تا به شیوه‌های مختلف برای بهره‌گیری از دانش مغز و علوم رفتاری در فرایند حکمرانی خود، نهادهایی را به صورت رسمی و غیررسمی ایجاد کنند. شیوه ساختاربندی این نهادها متأثر از فرهنگ عمومی کشور و به طور مشخص فرهنگ سیاسی آن‌ها بوده است. پژوهشگران عموماً درباره اینکه علوم رفتاری و دانش مغز باید در فرایند حکمرانی دخالت داده شوند اتفاق نظر دارند. با این حال پژوهش‌های داخلی، بیشتر معطوف به مفهوم سیاست‌گذاری است تا حکمرانی. مظفر، معینی و سبحانی فرد (۱۴۰۱) طی یک بررسی مروری نظام‌مند بر روی ۳۷۶ مقاله در پایگاه معتبر بین‌المللی ۸ مضمون را به عنوان مؤلفه‌های سیاست‌گذاری رفتاری شناسایی کرده‌اند. سانس‌تین کاس نیز در کتاب علوم رفتاری و سیاست‌گذاری عمومی نیز (کاس، ۱۴۰۰) به بیان اصول و مبانی سیاست‌گذاری مبتنی بر علوم رفتاری می‌پردازد. اگرچه موارد فوق و موارد مشابه آن‌ها که شمارشان نیز اندک است به بررسی اهمیت ادغام دانش مغز در فرایند سیاست‌گذاری می‌پردازند؛ اما تاکنون هیچ پژوهشی در ایران انجام نشده که به چگونگی فرایند نهادینه‌سازی و ساختارمند کردن حکمرانی مبتنی بر دانش مغز بپردازد و تجربیات کشورهای مختلف را در این زمینه بررسی کند.

اما نهادسازی و عملیاتی کردن حکمرانی شناختی برای پژوهشگران غیر ایرانی جذابیت بیشتری داشته است. فیتسما (Feitsma, 2019) در مقاله‌ای با عنوان واسطه‌گری برای تغییر رفتار: کار متخصصین بینش‌های رفتاری در دولت با رویکردی انتقادی به مسئله حکمرانی شناختی پرداخته است و از طریق انجام یک مطالعه میدانی اتنوگرافی در دولت هلند عملکرد متخصصین دانش مغز و طراحی رفتار را در بدنه دولت هلند بررسی کرده است. هدف اصلی وی از نگارش این مقاله کاستن از خوش‌بینی افراطی به حکمرانی شناختی بوده است. فیتسما حکمرانی شناختی را در عمل فرایندی پیچیده مشروط و گاه ناکارآمد معرفی کند. خادژیرادیوا و همکاران (Khadzhyradieva, 2019) پژوهش خود را در اوکراین باهدف مطالعه بررسی فرایند نهادینه‌سازی بینش‌های حاصل از علوم رفتاری در حکمرانی انجام داده‌اند. آن‌ها معتقدند که حکمرانی شناختی تنها به کاربرد عملی آن محدود نمی‌شود و مستلزم اصطلاحات نهادی، ارتقای ظرفیت انسانی، پذیرش اجتماعی و

بازخوردهای مداوم است. کوزون و ایلدیز (Kusseven & Yildiz, 2022) پژوهش مشابهی را درباره تجربه کشور ترکیه از نهادینه‌سازی واحدهای تصمیم‌سازی عمومی مبتنی بر علوم شناختی و رفتاری انجام داده‌اند. آن‌ها در این پژوهش ذکر کرده‌اند که اگرچه تاکنون در جهان ۲۰۰ نهاد عمومی برای ادغام بینش‌های دانش مغز در حکمرانی تأسیس شده؛ اما کشور ترکیه با تأخیر و با کمک انگلستان در این مسیر گام نهاده است. با این برداشت‌ها به نظر می‌رسد مراد از حکمرانی شناختی، نوعی تغییر پارادایمی از حکمرانی سنتی به حکمرانی نوین، با تأکید بر فرایندهای شناختی منتهی به تصمیم‌گیری و حل مسئله است. اگر با این برداشت از مفهوم حکمرانی شناختی ادبیات دانشگاهی موجود در سطح جهان را بررسی کنیم به تعاریف مشابهی دست می‌یابیم به‌عنوان مثال هوپ در تعریف خود از شیوه‌های علمی حکمرانی نوین، بر ایجاد و حفظ چارچوب‌های شناختی در راستای هدایت و راهبری انگیزه‌ها تأکید دارد، و در تضاد با حکمرانی سنتی قرار می‌گیرد که اغلب بر اساس نقش‌ها و هنجارهای از پیش تعریف‌شده، شکل گرفته است. این رویکرد، سازوکارهای شناختی را در تصمیم‌گیری و حل مسئله سازمان دخالت می‌دهد (Hoppe, 2010).

فارمر (Farmer, 2006) ضمن ارائه تعریف گسترده و پویایی از حکمرانی تلاش می‌کند مفهوم عصب-حکمرانی^۱ را در برابر پیوند علوم اعصاب و حکمرانی پیشنهاد دهد. وی حکمرانی را نه تنها به معنای تنظیم امور دولتی؛ بلکه شامل تمام اشکال تنظیم، تصمیم‌گیری و تعامل انسانی در سطوح مختلف اعم از دولتی و خصوصی می‌شود. از نظر او این رویکرد، زبان جدیدی برای حکمرانی است که می‌تواند در برابر زبان سنتی علوم سیاسی قرار بگیرد و در مدیریت امر عمومی تحول ایجاد کند. فارمر حکمرانی بر مبنای علوم اعصاب را زمینه‌ای برای بازاندیشی و رسیدن به فهم عمیق‌تر از رفتار تصمیم‌گیرندگان و فهم روشن از ادراکات، هیجانات، انگیزش و قضاوت‌های آن‌ها می‌داند.

حکمرانی علوم اعصاب از منظر فارمر (Farmer, 2006) نقد زبان سنتی حکمرانی است و قالب‌های رایج آن از جمله عقلانیت کامل و مطلق و فرد تصمیم‌گیرنده خودمختار

1 Neuro-Gov

و دانای کل را بر همی می‌زند. عصب-حکمرانی، نقش بدن و مغز را در سیاست ورزی و قضاوت برجسته می‌کند.

اریک دی کارتر (Carter, 2020) بر اساس تحلیل محتوای متونی که درباره حکمرانی روان‌شناختی و بهره‌گیری از یافته‌های دانش مغز برای حکمرانی نوشته شده؛ حکمرانی روان‌شناختی را استفاده آگاهانه از بینش‌های روان‌شناسی، علوم اعصاب، و اقتصاد رفتاری برای شکل‌دهی به رفتار انسان‌ها در جوامع آزاد تعریف کرده است.

از نظر وی این مفهوم بخشی از روندی گسترده‌تر به نام نئولیبرالیسم رفتاری است که از طریق روش‌هایی «تلنگر زدن»^۱ تلاش می‌کند افراد را به رفتارهایی هدایت کند که هم به نفع خودشان و هم به نفع جامعه باشد، بدون آنکه به صورت مستقیم اجبار یا منع قانونی در کار باشد. این رویکردها با الهام از نظریاتی چون عقلانیت محدود هربرت سایمون، سوگیری‌های شناختی کانمن و تورسکی، و دیدگاه‌های فوکو درباره دگرگونی‌های سوژگی توسعه یافته‌اند. به گفته او، حکومت‌هایی مانند بریتانیا (تیم بینش رفتاری دولت دیوید کامرون) و آمریکا (تحت رهبری اوباما و کس سانسین) این رویکرد را وارد سیاست‌گذاری عمومی کرده‌اند.

با مروری بر این تعاریف می‌توان حکمرانی شناختی را استفاده هدفمند از علوم رفتاری، روان‌شناسی و علوم اعصاب برای شکل‌دهی و مدیریت رفتار انسان‌ها، اغلب در چارچوب‌هایی غیرمستقیم و غیر تحمیلی، باهدف افزایش کارایی سیاست‌های عمومی در جوامع دموکراتیک تعریف کرد. در فرایند حکمرانی شناختی باور بر این است که موفقیت دولت در دستیابی به اهداف خود بستگی تام به رفتار شهروندان و مشاغل دارد (BIN, 2024). به عبارت دیگر در این مدل از حکمرانی دولت تلاش می‌کند تا با بهره‌گیری از یافته‌های پژوهش‌هایی درباره مغز و ذهن و روان افراد و ادغام آن‌ها با دانش سیاست‌گذاری راه‌هایی برای پیشبرد اهداف خود بیابد. این فرایند انتزاعی در عرصه عمل با تأسیس نهادهایی بر مبنای بینش‌های علوم رفتاری از سال ۲۰۱۰ تاکنون در کشورهای عمدتاً توسعه یافته اجرا شده است.

¹Nudging

هدف اصلی این مقاله دستیابی به بینشی درباره تجربیات عملی و منحصر به فرد دولت‌ها در نهادهای سازی برای حکمرانی شناختی است تا سهمی در انضمامی کردن مفهوم رایج حکمرانی شناختی در ایران داشته باشد. پرسش اصلی این است که فرهنگ سیاسی چه تأثیری بر الگوهای متفاوت نهادهای سازی حکمرانی شناختی در کشورها بر جای می‌گذارد؟ بدین منظور تجربیات سه کشور در کاربست بینش‌های رفتاری برای حکمرانی مورد بررسی دقیق و کمی قرار می‌گیرد. فرض بر این است که یکی از عوامل تأثیرگذار بر فرایند نهادهای سازی حکمرانی شناختی در جهان، فرهنگ سیاسی متفاوت کشورها بوده است. به عبارت دیگر فرهنگ‌های سیاسی مختلف در کشورها، سبب می‌شود که هر کدام الگوهای متفاوتی از حکمرانی شناختی را برای کشور خود اعمال کنند.

بدین منظور در این پژوهش سه کشور با سه فرهنگ سیاسی و سه شیوه نهادهای سازی متفاوت مورد بررسی قرار خواهند گرفت. برای تبیین دقیق‌تر فرهنگ سیاسی از نظریه فرهنگ‌های سیاسی آلموند و وربا کمک گرفته شده است. ابتدا فرهنگ سیاسی دیرینه مشارکتی و دموکراتیک انگلستان را مورد بررسی قرار خواهیم داد و سپس این کشور را از منظر فرایند تأسیس نهادهای حکمرانی شناختی مورد تحلیل قرار می‌دهیم. در بخش بعدی به بررسی فرهنگ سیاسی تبعی آلمان و ساختار نهادی حکمرانی شناختی آن می‌پردازیم و در نهایت به عنوان آخرین مورد بررسی کشور هلند را از لحاظ نوع فرهنگ سیاسی پولدری و شیوه نهادهای سازی حکمرانی شناختی آن بررسی خواهیم کرد. در بخش بحث و نتیجه‌گیری تلاش خواهیم کرد نشان دهیم انواع گوناگون فرهنگ سیاسی این کشورها چطور در نهادهای سازی حکمرانی شناختی این کشورها اثر گذاشته است.

فرهنگ سیاسی و نهادهای سازی برای حکمرانی

فرهنگ سیاسی یکی از مناقشه آمیزترین مفاهیم در علوم سیاسی است. این واژه از حدود دهه ۵۰ میلادی به دامنه واژگانی و اصطلاحات رشته علوم سیاسی وارد شده است و از آن به بعد بحث‌های پردامنه‌ای را ایجاد کرده است. اگرچه پیشینه‌های فکری فرهنگ سیاسی را می‌توان تا آرای یوهان گوتفرید هردر، الکسی دوتو کوپل و مونتسکیو رهگیری کرد؛ اما پیدایش مدرن آن در علوم سیاسی به مقاله آلموند در زمینه نظام‌های سیاسی مقایسه‌ای

بازمی‌گردد که در سال ۱۹۵۶ منتشر شد. وی بر این باور بود که هر نظام سیاسی، الگوهای جهت‌گیری خاص خود را برای کنش سیاسی دارد. وی از این الگوها تحت عنوان «فرهنگ سیاسی» یاد کرد (Almond, 1956). در پی کارهای آلموند فرهنگ سیاسی به یکی از رایج‌ترین و مهم‌ترین اصطلاحات رشته علوم سیاسی تبدیل شد و در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ پژوهش‌های گسترده‌ای درباره مفهوم فرهنگ سیاسی به‌عنوان «نظام زیربنایی از الگوهای ارزشی و ایده‌های متفاوت» در کشورهای مختلف انجام شد.

فرهنگ سیاسی به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بر تحول حکمرانی اقتصادی و سیاسی تأثیر دارد و می‌تواند بر ثبات یا بی‌ثباتی نظام سیاسی بیفزاید و از آن بکاهد. برخی بر این باورند که فرهنگ سیاسی بیشترین تأثیر را بر شکل‌دهی به یک نظام سیاسی دارد (Chikerema & Chakunda, 2014). «هی وود» با این استدلال که فرهنگ سیاسی یا آنچه وی خود «سیاست ذهن» نام نهاده است؛ برای حکمرانی دموکراتیک و ثبات لازم است تأکید می‌کند که فرهنگ سیاسی به ادراکات و انتظارات اجتماعی درباره اداره امور ملی توسط حکومت شکل می‌دهد. وی همچنین استدلال می‌کند که باورها، نمادها و ارزش‌های مردمی به روند حکمرانی سیاسی شکل می‌دهد (Heywod, 1997).

فرهنگ سیاسی می‌تواند بر نحوه نهادسازی برای حکمرانی تأثیر بگذارد. فرهنگ سیاسی نقش مهمی در شکل‌گیری اهداف، تعیین اولویت‌ها و رهیافت‌های سیاست خارجی و داخلی یک کشور دارد. کارکردهای هویتی و جهت‌گیری‌های ناشی از فرهنگ سیاسی، مبنایی برای حکمرانی ایجاد می‌کنند و بر چگونگی تصمیم‌سازی و حکمرانی اثر می‌گذارند (Ye, 2024). یکی از شرط‌های ثبات نظام سیاسی و حکمرانی در هر کشوری هماهنگی ساختاری آن با فرهنگ سیاسی است. پژوهش‌های متعددی به بررسی تأثیر فرهنگ سیاسی بر نهادسازی حکمرانی در کشورهای مختلف از جمله فنلاند و سوئد (Holmén, 2022)، نیجریه (Chukwudi, 2022)، بنگلادش (Islam, 2016)، زیمبابوه (Chikerema & Chakunda, 2014) پرداخته‌اند که البته در هیچ‌کدام نهادسازی برای حکمرانی مبتنی بر علوم شناختی به چشم نمی‌خورد.

اگرچه تعریف واحدی از فرهنگ سیاسی در منابع مختلف وجود ندارد؛ اما در این پژوهش به منظور مقایسه فرهنگ سیاسی در سه کشور انگلستان، آلمان و هلند، لازم است که مفاهیم عینی یکسانی برای تبیین فرهنگ سیاسی ارائه دهیم. با توجه به نظریه‌های آلموند و وربا (۱۹۶۵) و نظریه نظام‌های سیاسی دیوید ایستون (Easton, 1965, 1975)، تلاش خواهیم کرد که فرهنگ سیاسی سه کشور را در قالب معیارهای مشخصی به صورت سیستمی بررسی کنیم.

دیوید ایستون (Easton, 1965, 1975) بر این باور است که فرهنگ سیاسی به مجموعه‌ای از باورها، نگرش‌ها و ارزش‌های عمومی درباره نظام سیاسی و فرایندهای آن در یک جامعه اطلاق می‌شود. به عبارت دیگر فرهنگ سیاسی باز نمود تعامل جامعه و دولت است. از نظر وی، فرهنگ سیاسی نقش مهمی در شکل‌گیری و پایداری نظام‌های سیاسی دارد و می‌تواند بر رفتار شهروندان و نحوه تعامل آن‌ها با نهادهای سیاسی تأثیر بگذارد. او همچنین بر اهمیت فرایند جامعه‌پذیری سیاسی یعنی شیوه‌ای که افراد ارزش‌های و باورهای سیاسی خود را اخذ می‌کند، در فرهنگ سیاسی کشورها تأکید دارد. از نظر وی به طور کلی میزان مشارکت افراد و آگاهی سیاسی شهروندان نوع فرهنگ سیاسی کشور را تعیین می‌کند (Hanumanthappa, 2023).

آلموند و وربا بر همین اساس فرهنگ سیاسی کشورها را بر اساس رفتار شهروندان و نحوه تعامل آن‌ها با نهادهای سیاسی به سه نوع «مشارکتی»^۱، «تبعی»^۲ و «موضوعی»^۳ تقسیم می‌کند (Almond & verba, 1963:50). فرهنگ سیاسی مشارکتی حالتی که است که آگاهی سیاسی و میزان مشارکت شهروندان در فرایندهای سیاسی بالاست. افراد در این مدل به طور فعال در امور سیاسی کشور مشارکت دارند و نظرات و آرای خود را بیان می‌کنند. این مدل از فرهنگ سیاسی بیشتر ویژه ساختارهای سیاسی دموکراتیک است. فرهنگ سیاسی تبعی آگاهی و مشارکت سیاسی شهروندان در فرایندهای سیاسی محدود است و تعامل اندکی بین جامعه و فرایندهای سیاسی وجود دارد. در این مدل دغدغه‌های

1 Participatory Political Culture

2 Prochial Political Culture

3 Subject Political Culture

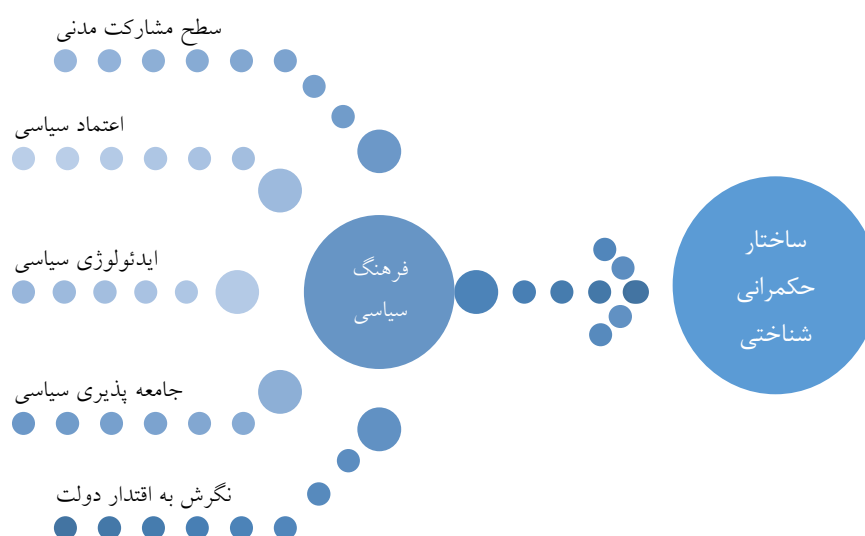
شخصی افراد اهمیت بیشتری نسبت به مسائل و امور جمعی و حوزه عمومی دارد. این مدل فرهنگ سیاسی ویژه ساختارهای سیاسی متمرکز است. در این نوع فرهنگ سیاسی نقش‌های سیاسی تخصصی وجود ندارد و اساساً تفاوتی بین نظام اجتماعی-اقتصادی و نظام مذهبی نیست. سیاست تا آنجا برای شهروندان اهمیت دارد که مستقیماً به محیط زندگی و شرایط زیست آن‌ها مرتبط باشد و انتظار زیادی از حاکمیت ندارند. در فرهنگ سیاسی موضوعی یا بی‌تفاوت، یا مدل سوم، مردم منفعلانه، نظاره‌گر فرایندهای سیاسی هستند و آگاهی کلی درباره امور حوزه عمومی دارند؛ اما تقریباً هیچ مشارکت فعالی در آن ندارند. در این مدل از فرهنگ سیاسی افراد احساس می‌کنند هیچ‌گونه اثرگذاری بر دولت ندارند و دولت بیشتر خواستار تبعیت تام شهروندان است (Almond & Verba, 1963:16-29).

مدلی که آلموند و وربا درباره فرهنگ سیاسی ارائه می‌دهند مناسب تبیین سؤال این پژوهش است. با این حال باید در نظر داشت که هیچ فرهنگ سیاسی به طور کامل با یکی از این سه الگو مطابقت ندارد؛ بلکه تلفیقی از هر کدام است. همچنین باید در نظر داشت تعریفی که آلموند و وربا درباره فرهنگ سیاسی در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ ارائه می‌دهند امروز تحت تأثیر عوامل دیگر از جمله گسترش فرهنگ نئولیبرالیسم در اکثر کشورهای اروپا غربی در این مطالعه دگرگون شده است؛ بنابراین اگرچه بر اساس مدل آلموند و وربا، کشورهای دموکراتیک همگی از نوعی فرهنگ سیاسی مشارکتی بهره می‌برند؛ اما سطح و مدل این فرهنگ سیاسی مشارکتی در هر کشوری با توجه به تاریخچه و مسیری که پیموده است و وضعیت کنونی آن متفاوت خواهد بود.

در این مقاله برای تبیین فرهنگ سیاسی از ترکیب نظریه دستگاه‌های سیاسی و نظریه آلموند و وربا در چارچوب کارکردگرایی ساختاری برای مقایسه فرهنگ سیاسی سه کشور بریتانیا، آلمان و هلند کمک می‌گیریم؛ بنابراین فرهنگ سیاسی کشورها را شاید بتوان با اندکی ملاحظه با مفاهیم حساسیت‌برانگیز انضمامی همچون سطح مشارکت مدنی، اعتماد به دولت، ایدئولوژی سیاسی، جامعه‌پذیری سیاسی، نگرش به اقتدار و مشروعیت دولت کرد (Blaydes & Grimmer, 2020). بر اساس نظر آلموند و وربا و همین‌طور

ایستون، ساختار سیاسی و فرهنگ سیاسی در تعامل دوسویه با یکدیگر قرار دارند و می‌توان انتظار داشت که ساختار سیاسی کشورها برخاسته از فرهنگ سیاسی آن‌ها باشد (نمودار ۱). بر این اساس، فرض این مقاله این است که ساختار نهادی حکمرانی شناختی در کشورها نیز متأثر از فرهنگ سیاسی آن‌هاست.

نمودار ۱ ترسیم مدل نظری مقاله بر اساس نظریات آلموند و وربا (۱۹۶۳) و ایستون (۱۹۶۵)

منظور از مشارکت مدنی، سطوح مشارکت شهروندان در رویدادها و فرایندهای سیاسی است. به عبارت دیگر، اینکه شهروندان تا چه اندازه در انتخابات شرکت می‌کنند؛ وضعیت سازمان‌های مدنی و سطح مشارکت شهروندان در جنبش‌های سیاسی از جمله موارد مهم در این معیار است. از دیگر عوامل مهم در تبیین فرهنگ سیاسی کشورها، سطح اعتماد سیاسی یا به تعبیری میزان اعتماد شهروندان به اثربخشی و کارآمدی نهادهای عمومی، مقامات سیاسی و سازمان‌های دولتی است. درعین حال ایدئولوژی سیاسی و تکثر آرا و عقاید در هر کشوری می‌تواند بیانگر فرهنگ سیاسی آن کشور باشد. از این لحاظ می‌توان به تکثر آرا و احزاب سیاسی لیبرال، محافظه‌کار، سوسیالیست و... در هر کشور توجه کرد. مسئله مهم دیگر نحوه جامعه‌پذیری سیاسی در کشورهاست، اینکه شهروندان چطور و از

کدام منبع آرای و عقاید سیاسی خود را اخذ می‌کنند. در عین حال نوع نگرش به شهروندان به میزان اقتدار و مشروعیت دولت و در حقیقت ادراک و برداشت آن‌ها از سطح مشروعیت دولت می‌تواند در تعیین مضمون فرهنگ سیاسی آن کشور تعیین‌کننده باشد.

روش پژوهش: رویکرد کیفی با روش موردکاوی تطبیقی عمیق

این پژوهش در چارچوب یک رهیافت پژوهش کیفی تلاش می‌کند به مقایسه عمیق و تطبیقی نهادهای حکمرانی شناختی در سه کشور انگلستان، آلمان و هلند از سال ۲۰۱۰ تاکنون بپردازد. روش موردکاوی تطبیقی کیفی^۱ «راهی را برای تحلیل نظام‌مند و عمیق شباهت‌ها و تفاوت‌های موردی مختلف در یک مطالعه فراهم کند. این روش یکی از ۳۴ گونه رهیافت کیفی برای تحلیل داده است. به طور تاریخی از روش موردکاوی کیفی تطبیقی برای مطالعات اجتماعی کلان‌مقیاس که معطوف به چگونگی رشد و توسعه یک پدیده است استفاده می‌شود» (Onwuegbuzie & Weinbaum, 2017: 362).

با توجه به توضیحات فوق، مبدأ زمانی ۲۰۱۰ به عنوان سرآغاز مهم پنداشتن مسئله حکمرانی شناختی در جهان و تأسیس نخستین واحد بینش رفتاری در انگلستان در نظر گرفته شده است. سه کشور انگلستان، آلمان و هلند بر اساس منطق نمونه‌گیری نظری^۲ و به این دلیل انتخاب شده‌اند که اولاً هر سه کشور از پیشگامان بهره‌گیری از دانش مغز در فرایند حکمرانی بوده‌اند، ثانیاً هر سه کشور اگرچه به لحاظ عملیاتی کردن این مدل از حکمرانی تقریباً هم‌زمان اقدام کرده‌اند؛ اما از فرهنگ‌های سیاسی متفاوتی برخوردارند که با هدف پژوهش سازگار بوده است و ثالثاً شیوه‌های نهادینه‌سازی و ساختار سازمانی نیز در سه کشور متفاوت است. بدین منظور ابتدا داده‌های کمی سه کشور در زمینه حکمرانی شناختی با یکدیگر مقایسه می‌شود. تحلیل‌های پژوهشگر از داده کمی سازمان‌های بین‌المللی در نمودارهایی به نمایش درآمده‌اند. در این قسمت از آنجا که اصل داده‌های کمی توسط سازمان‌های بین‌المللی جمع‌آوری شده است، روایی آن‌ها پیش‌تر بررسی شده است و در این پژوهش صرفاً داده‌های مورد نیاز در راستای هدف پژوهش به صورت

1 Comparative Case Study Approach

2 Theoretical Sampling

نمودارهای بصری کمی به تصویر کشیده شده‌اند. از آنجا که هدف این پژوهش بررسی تأثیر فرهنگ سیاسی سه کشور در شکل‌گیری ساختاری نهادهای حکمرانی شناختی در آن کشورهاست، پژوهش تلاش می‌شود تبیین کیفی از نوع فرهنگ سیاسی در هر یک از سه کشور ارائه شود. بدین منظور و در چارچوب سنت حساس سازی مفاهیم که ویژه پژوهش‌های کیفی است، مفهوم فرهنگ سیاسی در قالب مفاهیم حساسیت‌برانگیز مهمی همچون مشارکت مدنی، اعتماد به دولت، ایدئولوژی سیاسی، جامعه‌پذیری سیاسی، نگرش به اقتدار و مشروعیت دولت بررسی کنیم. درعین حال برای تبیین فرهنگ سیاسی هر یک از سه کشور با عوامل زمینه‌ای تاریخی، اجتماعی و اقتصادی که ممکن است بر فرهنگ سیاسی آن کشورها اثر بگذارد توجه شده است. در نهایت تلاش می‌شود ضمن مقوله‌بندی داده‌های به‌دست آمده یک مضمون کلی از فرهنگ سیاسی هر کشور ارائه شود.

۴- بررسی موردی انگلستان

۴-۱ فرهنگ سیاسی انگلستان

انگلستان به عنوان یکی از قدیمی‌ترین دموکراسی‌های جهان شناخته می‌شود. حکمرانی در انگلستان بر دموکراسی پارلمانی استوار است و مجلس بالاترین نهاد تصمیم‌گیری در این کشور است. فرهنگ سیاسی انگلستان به شدت تحت تأثیر این سنت تاریخی قرارداد (Wright, 2020). به‌طور کلی انگلستان را به عنوان مهد لیبرالیسم می‌شناسند. فرهنگ سیاسی این کشور به طور خاص بر آزادی‌های فردی، حقوق بشر و کمترین دخالت دولت در زندگی شخصی افراد تأکید دارد. یکی از اصول کلیدی و ارزش‌های بنیادین فرهنگ سیاسی مردم انگلستان، باور به حاکمیت قانون است. این انگاره تأثیر زیادی بر دستگاه قضائی و نحوه تصمیم‌گیری سیاسی دارد. به‌طوری که عدالت و حقوق فردی در چارچوب قانون اساسی و حقوق بشر، بسیار مهم پنداشته می‌شود. مردم انگلستان به صورت تاریخی برای نهادهای قانونی خود از جمله پارلمان، دستگاه قضایی و حتی ملکه به عنوان نماد وحدت کشور احترام زیادی قائل هستند.

امروزه انگلستان مدرن را یک جامعه چند فرهنگی می‌دانند که اقلیت‌های مذهبی و قومی بنا به قانون این کشور از حقوق برابر برخوردارند (Poulter, 1990). فرهنگ سیاسی پلورالیستی یا تکثرگرایی که متناظر با این واقعیت در جامعه انگلستان است از حدود قرن بیستم در این کشور آغاز شده است. هدف از این قوانین ارتقای جامعه به یک جامعه شبکه‌ای متشکل از سازمان‌ها و نهادهای مدنی داوطلبانه بوده است. این روند در تقابل با فردگرایی لیبرالیستی و اجتماع‌گرایی دولتی در انگلستان شکل گرفته است و همچنان پرقدرت ادامه دارد و بیش از هر چیزی به زندگی گروهی و انسجام اجتماعی تأکید دارد (Stapleton, 1991). مفاهیمی که در ادامه بررسی می‌شوند همگی بر این تکثرگرایی دلالت دارند.

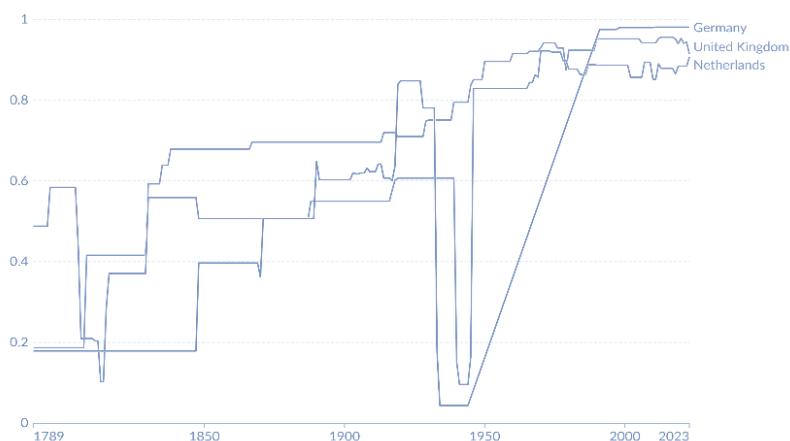
مشارکت مدنی در انگلستان: بریتانیا از یک سنت دیرینه مشارکت مدنی برخوردار است. مشارکت مدنی شهروندان این کشور در رویدادهای مهم سیاسی از جمله انتخابات عمومی و همین‌طور رفراندوم‌های مهم مانند برگزیت در سال ۲۰۱۶ برجسته است. بر اساس گزارش کمیسیون انتخابات این کشور (Electoral Commission, 2019) میزان مشارکت شهروندان برای انتخابات عمومی این کشور در سال ۲۰۱۹ تقریباً ۶۷ درصد بوده است که نسبت به انتخابات پیشین روند افزایشی داشته است. با این حال داده‌های حاصل از پژوهش‌های دانشگاهی و گزارش‌های عمومی حاکی از کاهش فعالیت مدنی در این کشور است. به نظر می‌رسد که مردم بریتانیا هنوز شهروندان فعالی هستند و تعهد هنجاری قوی به شهروندی دارند؛ اما در وضعیت کلی مشارکت مدنی خود کمتر درگیر اشکال سنتی کنش سیاسی و بیشتر از قبل مایل به انجام اقدامات فردی و فعالیت در انجمن‌های محلی هستند. همچنین شیوه فعالیت‌های مدنی آن‌ها بازتاب دهند تقسیمات اجتماعی دیرینه در این کشور است (Pattie, et al: 2003). جایگاه انگلستان همان‌طور که در نمودار ۲ دیده می‌شود، از نظر روند مشارکت مدنی در جهان کمی پایین‌تر از آلمان و تقریباً در وضعیت فعلی با هلند برابر است. با این حال در روند کلی خود به جز در ۱۰ سال اخیر همواره در وضعیتی بهتر از دو کشور دیگر بوده است.

نمودار ۲ مقایسه روندهای مشارکت مدنی در سه کشور تا سال ۲۰۲۳

Civil society participation index, 1789 to 2023

Based on the expert estimates and index by V-Dem⁵. It combines information on the extent to which citizens are active in diverse organizations which choose and influence policy-makers. It ranges from 0 to 1 (most active).

Our World
in Data

Data source: V-Dem (2024)

OurWorldinData.org/democracy | CC BY

منبع www.OurWorldinData.org

اعتماد سیاسی در انگلستان: اعتماد به دولت انگلستان به‌ویژه پس از رویدادهایی مانند بحران مالی سال ۲۰۰۸، پیامدهای ادامه‌دار برگزیت و همه‌گیری کووید ۱۹ (Davies et al, 2021) نوسانات قابل توجهی داشته است. مردم در انگلستان عموماً احساس می‌کنند که دولت وست مینستر نماینده واقعی آن‌ها نیست. این احساس تا حدودی ناشی از آن است که مردم احساس هویت اجتماعی مشترکی با دولت نمی‌کنند و تا حدودی هم تحت تأثیر روند کلی کاهش اعتماد سیاسی در جهان قرار دارد. داده‌های طولی همچنین نشان می‌دهد که یکی از دلایل کاهش اعتماد شهروندان بریتانیا نسبت به دولت، نارضایتی از عملکرد دولت به‌خصوص در زمینه‌هایی مانند بهداشت (Institute for Government, 2021) و مراقبت از سالمندان (Seyd & bu, 2022) و مهاجرت (McLaren, 2013) است. همچنین در انتخابات اخیر مردم به این نتیجه دست یافته‌اند که هیچ یک از دو حزب کلیدی این کشور، خواسته‌های واقعی آن‌ها را نمایندگی نمی‌کند (Seyd, 2024).

ایدئولوژی سیاسی در انگلستان: انگلستان نیز مانند بیشتر دولت‌های دموکراتیک جهان، طیف گسترده‌ای از ایدئولوژی‌های سیاسی را در خود جای داده است. با این حال عمده شهروندان به لحاظ ایدئولوژیک طرف‌داری یکی از احزاب مطرح این کشور یعنی حزب محافظه‌کار، حزب کارگر و حزب لیبرال دموکرات هستند. مطالعه‌ای که در سال ۲۰۲۰ روی شهروندان این کشور انجام شده بود، بیانگر تغییر وابستگی‌های ایدئولوژیک آن‌ها، به سمت احزاب چپ‌گرا به خصوص در میان رأی‌دهندگان جوان بود (British Election Study, 2020). همین مؤسسه طی مطالعه‌ای که در سال ۲۰۲۴ روی انتخابات عمومی این کشور انجام داده به این نتیجه دست یافته است که حزب محافظه‌کار به طرز قابل توجهی پایگاه مردمی خود را در این کشور ازدست داده است و در عین حال نارضایتی عمومی به طور کلی از عملکرد سیاستمداران شدید است و این مسئله منحصر به حزب محافظه‌کار یا راست نیست با این حال از آنجا که این حزب به مدت ۱۴ سال پیاپی قدرت را در دست داشته است، رأی‌دهندگان بریتانیایی حزب را مسئول نارضایتی‌های خود از عملکرد دولت قلمداد می‌کنند. به نظر می‌رسد که حزب کارگر و به طور کلی احزاب چپ از پایگاه مردمی بهتری برخوردار باشند (British Election Study, 2024).

جامعه‌پذیری سیاسی در انگلستان: جامعه‌پذیری سیاسی در انگلستان نیز مانند اکثر کشورهای جهان در سال‌های اخیر تحت تأثیر رسانه‌های اجتماعی متحول شده است. مطالعات نشان می‌دهد که نسل جوان‌تر این کشور، در مقایسه با منابع سنتی‌تری مانند خانواده یا دوستان که به لحاظ تاریخی نقش بیشتری در شکل‌گیری عقاید سیاسی شهروندان بریتانیا داشته‌اند، تحت تأثیر پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی‌اند (Norris, 2017). همچنین مطالعاتی که درباره روند جامعه‌پذیری سیاسی در این کشور انجام شده نشان می‌دهد که فرزندان تاجر که در دهه ۱۹۸۰ سیاسی شده‌اند در مقایسه با فرزندان ویلسون/کالاها که دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ سیاسی شده‌اند کمتر در انواع کنش‌های سیاسی شرکت کرده‌اند و نسل هزاره یا فرزندان بلر کمتر از هر دو گروه نسلی دیگر کنش سیاسی دارند که به با توجه به داده‌های دیگر درباره میزان بالای مشارکت مدنی در این

کشور به نظر می‌رسد پیامد روند از حوزه عمومی و الزامات فن‌سالارانه دولت بوده است (Grasso et al, 2019).

نگرش مردم نسبت به اقتدار سیاسی در انگلستان: ادراک مردم نسبت به حکمرانی در انگلستان یا به‌طور کلی مشروعیت سیاسی در این کشور به طور سنتی تحت تأثیر رویدادهای تاریخی مهمی مانند رسوایی‌های سیاسی و منازعاتی که پیرامون آزادی مدنی و به طور مشخص نقش پلیس و نظارت دولتی در جریان است، قرار دارد. یافته‌های حاصل از یک نگرش سنجی در خصوص نگرش اجتماعی شهروندان بریتانیا درباره دولت این کشور در سال ۲۰۲۰ انجام شده نشان می‌دهد که فاکتورهای مهمی از جمله سن، طبقه اجتماعی و وضعیت اقتصادی می‌تواند روی نگرش شهروندان بریتانیا نسبت به مشروعیت دولت اثر بگذارد (NatCen, 2020).

همان‌طور که از بررسی مفاهیم فوق برمی‌آید و با توجه به نظریه‌های آلموند و وربا فرهنگ سیاسی انگلستان نوعی فرهنگ مشارکتی است که روزه‌روز بیشتر به سمت پلورالیسم و تکثرگرایی سوق پیدا می‌کند. به لحاظ تنوع دیدگاه‌های ایدئولوژیک، انواع رهیافت‌های سیاسی از جمله محافظه‌کاری، لیبرالیسم و سوسیالیسم دارای احزاب رسمی بوده و در سیاست این کشور امکان بروز دارند. اگرچه عمده شهروندان نسبت به فرایندهای سیاسی این کشور بی‌اعتماد هستند با این حال همچنان در فرهنگ سیاسی مشارکتی در یکی از دیرینه‌ترین دموکراسی‌های جهان از طریق رأی دادن و کنش سیاسی متنوع از جمله تأسیس جنبش‌ها و تشکل‌ها و مشارکت در گفتمان‌های عمومی خود را نشان می‌دهد. از طرفی اگرچه اعتماد به نهادهای عمومی در این کشور وضعیت مناسبی ندارد و نوسان گونه است، اما شکل‌های متکثر مشارکت شهروندان بیانگر این است که انتظار دارند صداهایشان شنیده شود و بر بروندهای سیاسی تأثیر بگذارد. جامعه‌پذیری سیاسی نیز که همچنان تحت تأثیر منابع مختلف از جمله خانواده‌ها، تحصیلات و رسانه‌ها رخ می‌دهد به تعدد و تکثر باورهای سیاسی در میان نسل‌های جوان این کشور کمک می‌کند. همچنان که در نسل اخیر خود را به شکل سیاست‌زدایی از مشارکت مدنی نشان داده است.

۲-۴ ساختار حکمرانی شناختی در انگلستان

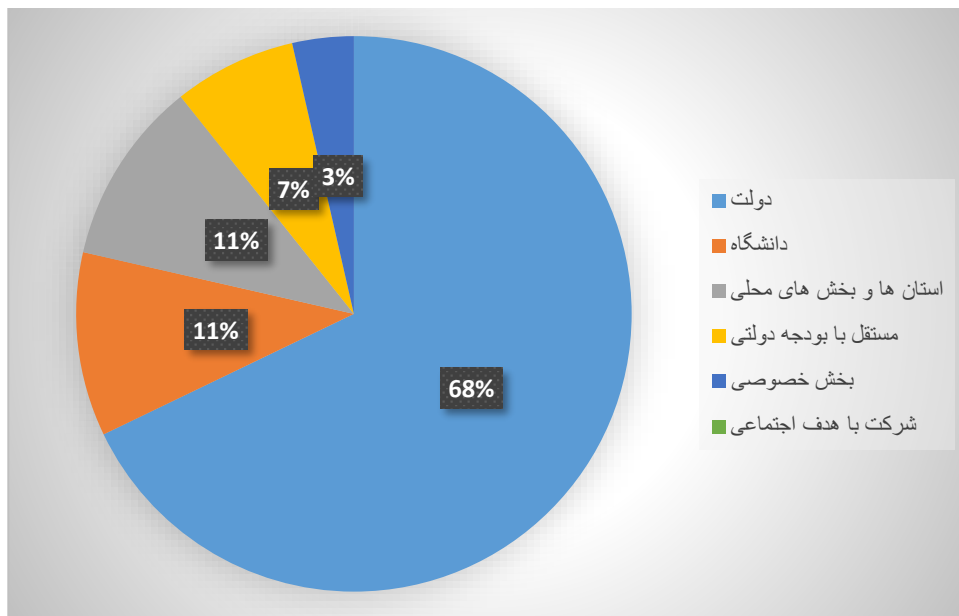
همان‌طور که گفته شد، انگلستان نخستین کشوری بود که بهره‌گیری از علوم رفتاری را برای سیاست‌گذاری نهادینه با تشکیل تیم بینش رفتاری در بدنه دولت نهادینه ساخت. پیش از تشکیل این واحد، برخی از ادارات و نهادهای نظارتی و به طور مشخص وزارت محیط‌زیست، غذا و امور روستایی به‌صورت آزمایشی از داده‌های رفتاری در سیاست‌گذاری‌های خود استفاده می‌کردند. تیم بینش رفتاری انگلستان با تیمی متشکل از ۸ کارمند و بودجه سالیانه نیم میلیون پوند کار خود را آغاز کرد (Ball & Head, 2021). این واحد در نخستین ساله‌ای تشکیل خود بیشتر در حوزه سلامت عمومی، توانمندسازی و بهره‌وری انرژی فعالیت کرد (Behavioural Insights Team, 2012).

برخی از مداخلات رفتاری این واحد، به نتایج امیدبخشی دست یافت، افزایش شمار اهداکنندگان عضو، بهینه‌سازی مصرف انرژی، و افزایش شمار مالیات‌دهندگان، به سرعت به‌عنوان نمونه‌ای موفق و قابل تکرار در سرتاسر جهان به کار گرفته شد. این دستاوردها منجر به شکل‌گیری موج تأسیس واحدهای رفتاری در کشورهای دیگر شد. از دیگر دستاوردهای این واحد در پایان سال دوم تأسیس، موفق شد ضمن رسیدن به اهداف خود، در هزینه‌های تیم نیز ۲۲ درصد صرفه‌جویی کند (Behavioural Insights Team, 2012).

تیم بینش رفتاری انگلستان پس از کسب موفقیت‌هایی در پایان سال دوم شکل‌گیری خود به‌عنوان یک شرکت محدود متعلق به دولت بریتانیا و نسبتاً با سهام‌داری کارمندانش شکل گرفت و به دنبال آن واحدهای حکمرانی شناختی مبتنی بر یافته‌های علوم رفتاری در درون سازمان‌های دولتی و نظارتی انگلستان شکل گرفت. این سازمان‌ها یا دارای نهاد مخصوص بهره‌گیری از علوم رفتاری برای سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری هستند و یا افراد متخصص در این حوزه را به خدمت گرفته‌اند. تا سال ۲۰۱۸ مجموع این واحدها به عدد ۲۴ رسیده بود (Crown Commercial Service, 2018). اکنون در سال‌نگارش این مقاله، بر اساس آخرین گزارش سازمان بین‌المللی توسعه و همکاری‌های اقتصادی

(OECD, 2024). تعداد واحدهای بېنش رفتاری در انگلستان به عدد ۲۹ رسیده است که ۱۹ واحد آن به طور مستقیم زیرمجموعه دولت انگلستان، ۳ واحد در ساختار دانشگاهی، سه واحد به شکل حکمرانی محلی، ۲ واحد به صورت مستقل اما با بودجه دولتی فعالیت می‌کنند. در این میان فقط یک واحد بېنش رفتاری مشخصاً متعلق به بخش خصوصی است و یک واحد نیز به تازگی با اهداف اجتماعی تأسیس شده است. دولت بریتانیا همچنین ۶ واسطه را برای ارائه بېنش‌های رفتاری به تمام بدنه نهادهای عمومی این کشور از جمله مقامات محلی و استانی، مؤسسات خیریه و مردم‌نهاد، پلیس و دانشگاه‌ها ایجاد کرده است (Crown Commercial Service, 2018).

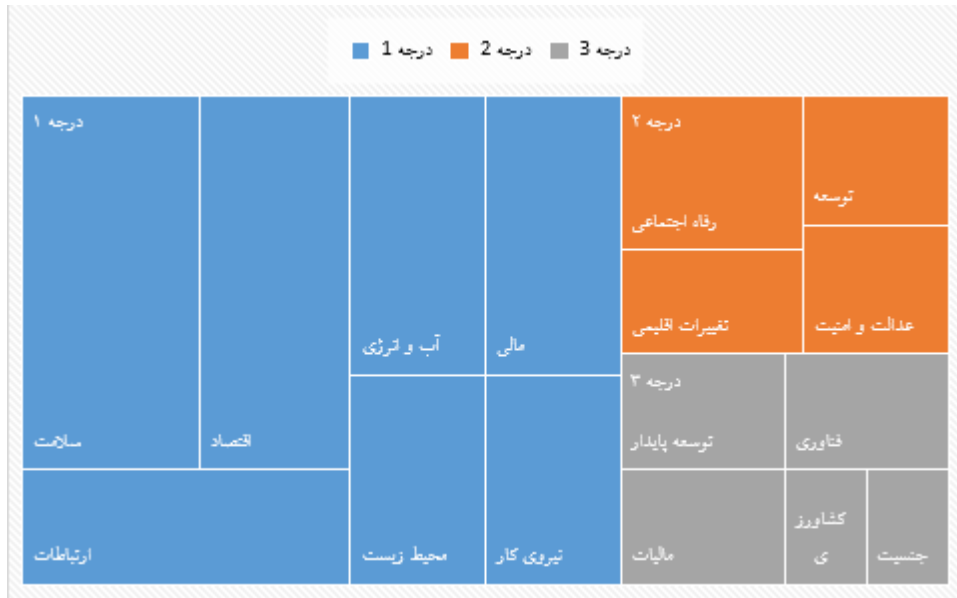
نمودار ۳ پراکندگی نهادهای حکمرانی شناختی در دولت انگلستان، منبع: فهرست واحدهای بېنش رفتاری در جهان

منبع: OECD 2024

از نظر پراکندگی موضوعی به لحاظ کمی (نمودار ۴)، بهداشت و سلامت، اقتصاد و مصرف انرژی و آب مهم‌ترین مسائلی هستند که بیشترین فعالیت واحدهای حکمرانی شناختی به آن‌ها اختصاص یافته است.

نمودار ۴ پراکندگی موضوعی واحدهای بیش رفتاری انگلستان

منبع: OECD (۲۰۲۴)

۵- مطالعه موردی دولت فدرال آلمان

۵-۱ فرهنگ سیاسی دولت فدرال آلمان

اگرچه آلمان را به طور سنتی به عنوان یک دولت رفاهی محافظه کار می شناسند (Esping-Andersen 1990)؛ اما هرگز نباید تأثیر سنت سوسیال دموکراسی را در توسعه فرهنگ سیاسی این کشور دست کم گرفت. درواقع هر زمان که درباره تاریخ کشور آلمان و فرهنگ سیاسی صحبت می شود «نقش دو نیروی مهم اجتماعی برجسته است: نقش نیروهای محافظه با محوریت کلیسای کاتولیک و پروتستان و همین طور نقش جنبش کارگری تحت تأثیر سوسیال دموکراسی» (Evers, 2019:45). فرایند اتحاد آلمان در چارچوب نهادی جمهوری فدرال دو جامعه با فرهنگ های سیاسی متفاوت را در هم ادغام کرد که تا پیش از جنگ جهانی دوم از یک تاریخ مشترک برخوردار بودند. بااین حال شهروندان این دولت فدرال پس از جنگ جهانی دوم به مدت حدود ۴ دهه در دو فرهنگ سیاسی متفاوت زیسته اند.

این کشور در دوران دیکتاتوری حزب نازی و جنگ جهانی دوم یک تاریخچه تروماتیک سیاسی که تأثیر عمیقی بر فرهنگ سیاسی این کشور برجای گذاشت و پذیرش این کشور را در برابر باورهای متفاوت و جایگزین افزایش داد. درعین حال نوعی فرهنگ صلح‌جویانه و مخالف نظامی‌گری در این کشور قابل رؤیت است (Duffield, 1999).

فرهنگ سیاسی آلمان در چارچوب نوعی گفتمان «سیاست تعامل»^۱ که از طرف تمامی وزارتخانه‌های این کشور پشتیبانی و پیگیری می‌شود تلاش می‌کند تا با شهروندان خود تعامل نزدیک داشته باشد. در این مدل سیاسی شهروندان بیشتر نقش کمک‌کننده^۲ دارند تا فعال یا کنشگر سیاسی (Evers, 2019). آلموند فرهنگ سیاسی آلمان را در زمره فرهنگ‌های سیاسی تبعی قرار می‌دهند که ویژه نظام‌های سیاسی متمرکز است. (Almond: 1963) باین حال آلموند در جایی دیگر می‌نویسد که «آلمان یک مسیر میانه‌رو و غرب‌گرا را در پیش گرفته است و افراط‌گرایی سیاسی و ملی در فرهنگ سیاسی آن هیچ جایگاهی ندارد». و خودش هشدار می‌دهد که «استنباط‌گرایی‌های سیاسی بلندمدت از این وضعیت نادرست است» (Almond, 1965: 157). البته همان‌طور که گفته شد مسیر سیاسی که آلمان از آن سال تاکنون پیموده است و تأثیر باورهای نتولیرالیسم در بروز نوعی فرهنگ دموکراسی اجماعی در این کشور بی‌تأثیر نبوده است. دالتون و ولدان بر این باورند که پس از فروپاشی دیوار برلین، آلمان شرقی به‌خوبی در فرهنگ سیاسی مشارکتی آلمان غربی ادغام شد و این مزیتی است که هیچ دولت پسا کمونیستی دیگری نداشته است (Dalton & Weldon, 2010: 9-23).

مشارکت مدنی در آلمان: آلمان در مقایسه با سایر کشورها و از جمله هلند و انگلستان از سطح مشارکت مدنی بسیار بالایی برخوردار است. بالغ بر ۷۶,۶ درصد شهروندان این کشور در انتخابات فدرال سال ۲۰۲۱ شرکت کرده بودند. (Bundeszentrale für politische Bildung, 2021). اگرچه میزان مشارکت مدنی در این کشور همواره مثبت نبوده و مسیر پر فراز و نشیبی را برای رسیدن به نقطه کنونی طی کرده است (ر. ک نمودار

۲). به عنوان مثال در دهه ۱۹۹۰ تنها ۱۸ درصد از بزرگ سالان در فعالیت های مدنی مشارکت داشتند و آلمان در آن زمان به لحاظ مشارکت مدنی در وضعیتی نابسامان تر از هلند و انگلستان با سطح مشارکت مدنی ۳۸ و ۳۶ درصد قرار داشته است (Gaskin et al, 1996). در طول ۱۵ سال گذشته چگونگی ارتقا مشارکت مدنی در آلمان موضوع داغ بحث های اندیشمندان علوم سیاسی این کشور بوده است. برخی اندیشمندان فرایند اتحاد درونی یا تبدیل ایالت های مستقل پروس در قالب اتحادیه آلمان در قرن نوزدهم را نخستین ریشه های شکل گیری فرهنگ سیاسی مشارکت مدنی در این کشور می دانند (Conradt, 2015)، افزون بر این پدیدار گشتن مفهوم دولت رفاه در این کشور، تداوم و گفتمان پیرامون آن و همچنین شکل گیری انواع جنبش های سیاسی جدید را از دیگر عوامل اثرگذار بر مشارکت مدنی بالا در این کشور می دانند. (Evers, 2019) به عبارت دیگر به نظر می رسد مفهوم مشارکت مدنی در آلمان با مفهوم دولت رفاه گره خورده است.

اعتماد سیاسی در آلمان: شاخص اعتماد به دولت در آلمان مانند سایر کشورها با بحران مواجه است. آلمانی ها در بین نهادهای عمومی بیشترین اعتماد را به پلیس (۶۴٪) و نظام قضایی (۵۸٪) دارند و اعتمادشان به دولت فدرال در سال ۲۰۲۴ تنها (۳۶ درصد) بوده است و به طور کلی شاخص اعتماد به دولت در این کشور پایین تر از میانگین سایر کشورهاست. درعین حال داده ها بیانگر آن است که ۴۳ درصد شهروندان آلمان بر این باورند که صدای آن ها توسط دولت شنیده می شود که بالاتر از میانگین سایر کشورهاست (OECD, 2024).

نگرش سیاسی در آلمان: چشم انداز سیاسی آلمان به لحاظ تعدد احزاب متکثر است. طیف وسیعی از احزاب سیاسی، صدای خود را در سیاست این کشور بازتاب می دهند. حزب دموکرات مسیحی، حزب سوسیال دموکرات مترقی و جنبش سیاسی سبز مهم ترین احزاب فعال این کشور هستند. علی رغم تکثر آرا و اندیشه های سیاسی همچنان به نظر می رسد که لیبرال دموکراسی به خصوص در بخش های غربی آلمان بیش از نواحی شرقی آن نهادینه شده است. نواحی شرقی این کشور به طور سنتی دچار نوعی بدبینی به لیبرال

دموکراسی هستند و بیشتر طرفدار مدل سوسیال‌دموکراسی هستند، درعین حال اکثریت شهروندان آلمان همچنان به‌طور کلی از لیبرال دموکراسی و ارزش‌های زیربنایی آن حمایت می‌کنند (Fuchs, 1998). «کال» به نقل از «مارگریت اندرسون» بر این باور است که فرهنگ انتخاباتی در آلمان همواره به نفع دولت ملی و حزب مسلط سوق پیدا می‌کند و نوعی تمرکزگرایی در تاریخ سیاسی این کشور قابل مشاهده است. (Kaal, 2016).

جامعه‌پذیری سیاسی در آلمان: در آلمان فرایند جامعه‌پذیری سیاسی تحت تأثیر عوامل متعددی همچون خانواده، تحصیلات، رسانه‌ها و به طور مشخص رویدادهای تاریخی مهم مانند جدایی و اتحاد آلمان شرقی و غربی قرار دارد. مانند سایر نقاط جهان، ارزش‌های سیاسی نسل جوان‌تر این کشور بیشتر تحت تأثیر رسانه‌های اجتماعی شکل می‌گیرد. در حالی که نسل‌های قدیمی‌تر بیشتر تحت تأثیر خانواده و تحصیلات قرار داشتند. (Dandel & Möller, 2019).

نگرش نسبت به اقتدار در آلمان: آلمانی‌ها عموماً احترام بالایی برای اقتدار سیاسی قائل هستند که ناشی از تجارب تاریخی این کشور و فرایند ساخت هویت آن پس از جنگ جهانی دوم است. اگرچه به‌تازگی برخی نظرسنجی‌ها نشان‌دهنده افزایش بدبینی نسبت به رهبران سیاسی به‌ویژه در موضوعاتی مانند مهاجرت و آزادی‌های مدنی است (Leibniz Institute for the Social Sciences, 2021)؛ اما این احساسات بیشتر در میان جوانان این کشور مشاهده می‌شود.

۲-۵ حکمرانی شناختی در آلمان

کشور آلمان در سال ۲۰۱۵ و پس از معاهده ائتلاف سال ۲۰۱۳ که فراخوانی برای سیاست‌گذاری و حکمرانی شهروند محور بود؛ یک تیم ویژه علوم اجتماعی و رفتاری را در اداره کل برنامه‌ریزی سیاسی و نوآوری و سیاست‌گذاری دیجیتال دولت فدرال تأسیس کرد. این تیم یک واحد خدماتی برای وزارتخانه‌های دولت فدرال آلمان بود و در عمل بینش‌های حاصل از علوم رفتاری و اجتماعی را یکپارچه کرده و در خدمت طراحی و توسعه و آزمون تجربی و ارائه جایگزین سیاست‌گذاری‌ها دولت فدرال به کار می‌گرفت. این تیم روی طیف گسترده‌ای از موضوعات و پروژه‌هایی همچون مراقبت‌های بهداشتی،

تصمیم‌گیری‌های مالی، اطلاعات مصرف‌کنندگان و خدمات عمومی فعالیت می‌کرد (Lourenço et al, 2016). دولت آلمان قصد داشت از طریق اتخاذ یک رویکرد میان‌رشته‌ای و گرد هم آوردن متخصصین و کارشناسانی از حوزه‌های علوم شناختی، طراحی اطلاعاتی، علوم سیاسی، روان‌شناسی، طراحی فرایند، رفتار سازمانی، حکمرانی شناختی را در معنای وسیع خود عملیاتی کند (The German Federal Government, 2018). این واحد^۱ به لحاظ روش‌شناسی، تمرکز ویژه‌ای بر روش‌های تجربی در علوم اجتماعی و همچنین کارآزمایی‌های بالینی کنترل‌شده و تصادفی و مطالعات کیفی داشت. هدف نهایی این واحد ادغام بینش‌های علوم رفتاری برای سیاست‌گذاری شهروند محور و آزمون تجربی سیاست‌های پیشنهادی جایگزین بود به‌منظور دستیابی به بالاترین حد اثرگذاری بود.

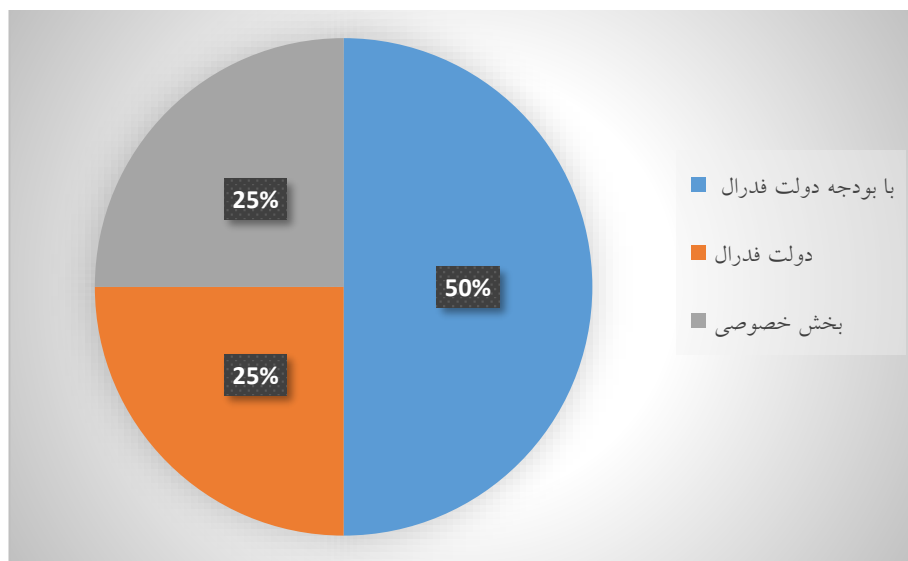
این تیم به لحاظ ساختاری به‌عنوان یک واحد خدماتی برای وزارتخانه‌های دولت فدرال آلمان و سایر نهادهای این کشور عمل می‌کند و در موارد مشخص با کارشناسان و کارگزاران هر یک از این نهادها و وزارتخانه‌ها، همکاری‌های عملیاتی و تحقیقاتی می‌کند. هدف بلندمدت حکمرانی شناختی آلمان این است که ظرفیت بخش عمومی آلمان را تا جای ممکن برای بهره‌گیری از داده‌های علوم شناختی و رفتاری و ادغام آن با بینش‌های علوم اجتماعی را ارتقا دهد و سیاست‌گذاری‌های دولت فدرال آلمان را تا جای امکان بر اساس یافته‌های حاصل از این علوم طراحی کند (Afif et al, 2019).

برخی از وزارتخانه‌های دولت فدرال از جمله وزارت دفاع فدرال و مؤسسه تحقیقات کاربردی آژانس کاربردی فدرال نیز به طور آگاهانه و عامدانه داده‌های رفتاری را در برنامه‌های خود لحاظ کرده‌اند. این وزارتخانه‌ها همچنین برای بهره‌گیری و بررسی عمیق‌تر داده‌های رفتاری همکاری‌های علمی را با دانشگاهیان تدارک دیده‌اند. همان‌طور که در نمودار ۵ دیده می‌شود بالغ بر ۷۵ درصد واحدهای حکمرانی شناختی در آلمان متعلق به حکومت مرکزی فدرال این کشور هستند. از این لحاظ می‌توان گفت که مدل ساختاری حکمرانی شناختی در این کشور همچنان متمرکز است.

1 wirksam regieren.

بر اساس گزارش سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در سال ۲۰۲۴، مجموع واحدهای حکمرانی شناختی در کشور آلمان اکنون ۳۰ واحد است.

نمودار ۵ پراکندگی نهادهای حکمرانی شناختی در دولت فدرال آلمان

منبع: فهرست واحدهای بینش رفتاری در جهان منبع: OECD

نمودار پراکندگی موضوعی حکمرانی شناختی در آلمان بیانگر توزیع متوازن موضوعات مهم برای سیاست‌گذاری رفتاری است. همان‌طور که در نمودار ۶ دیده می‌شود، همه موضوعات در حکمرانی شناختی آلمان سهم برابر دارند به لحاظ موضوعی در نهادهای حکمرانی شناختی دولت فدرال آلمان، هیچ اولویتی وجود ندارد. شاید بتوان گفت که این موضوع نتیجه مستقیم حکمرانی شناختی متمرکز در این کشور است.

نمودار ۶ پراکندگی موضوعی نهادهای حکمرانی شناختی در آلمان

امور دولتی 1	اقتصاد 1	آب و انرژی 1	محیط زیست 1	جنسیت 1
ارتباطات 1	توسعه 1	سلامت 1	نیروی کار و استخدام 1	درمان 1
سیاست گذاری مصرف کننده 1	آموزش 1	عدالت و امنیت 1	تغذیه 1	فعالیت های بدنی 1
				حکمرانی عمومی 1

منبع : OECD

فرهنگ سیاسی هلند

سیاست در هلند را به دموکراسی پارلمانی و سلطنت مشروطه آن می‌شناسند. در عین حال هلند را «اولین نمونه جامعه‌گرایی در سیاست می‌دانند که الهام‌بخش دموکراسی در جوامع بخش‌بندی شده است» (Bogaards, 2021:20). دولت در هلند معمولاً با توجه به نظام چندحزبی آن، یک دولت ائتلافی است. این کشور از سال ۱۹۵۰ تاکنون شاهد «دگرگونی کدهای احساسی در فرهنگ سیاسی» خود بوده است به گونه‌ای که فرهنگ سیاسی مبتنی بر «وظیفه و خودداری» جای خود را به «خود بیانگری و اصالت» داده است. (Kaal, 2018:595) در سال‌های اولیه پس از جنگ جهانی دوم، هلند نیز مانند سایر کشورهای اروپا غربی، به علت ترس از انحطاط اخلاقی ناشی از تجربه جنگ، دچار نوعی فرهنگ خود انضباطی شدید شد. اما در اوایل دهه ۶۰ با توجه به بحران‌های اقتصادی و لزوم پیشبرد اهداف توسعه، نوعی فرهنگ خود بیانگری برای تحقق کامل پتانسیل‌های

1 consociationalism

درونی ترویج می‌شد که مصادف شد با نوعی انقلاب فرهنگی مبتنی بر مدارا و تساهل (Kaal, 2018).

در هلند هیچ اکثریت مطلقی وجود ندارد. تقریباً هر استان و شهری فرهنگ مذهبی خاص خود را داراست. این تنوع را شاید بتوان روح فرهنگ سیاسی هلند دانست. هلندی‌ها علی‌رغم نظام سیاسی پارلمانی - پادشاهی خود از تمرکزگرایی بیزارند و تقریباً حاکمیت استانی مستقلی دارند. هر استان دستگاه قضایی خاص خود را دارند. مهم‌ترین چیزی که هلندی‌ها را همگرا می‌کند، منافع اقتصادی و تجارت است؛ بنابراین فرهنگ سیاسی تساهل و مدارا بیش از آنکه برایشان نوعی فضیلت باشد، ضرورتی عمل‌گرایانه است. پاسداری از این تنوع و تکرر تا حدی است که هلند را یک «جامعه ستون‌بندی شده»^۱ می‌دانند که نخبگان هر ستون آن برای دستیابی به اهداف خود با یکدیگر همکاری و مذاکره می‌کنند (Mennes, 2011). چهارستون اصلی جامعه هلند، پروتستان‌ها، کاتولیک‌ها، سوسیالیست‌ها و لیبرال‌ها هستند و تعارضات سیاسی عموماً حول این چهار محور شکل می‌گیرد (van Bezouw & Klandermans, 2019: 60).

امروزه فرهنگ سیاسی هلند را در زبان هلند مدل پولدر^۲ می‌نامند (Pattyn & Timmermans, 2022, Bogaards, 2021). سیاست پولدری بنا به تعریف نوعی «ساختار نهادی و روح مشورتی مسالمت‌آمیز است که باهدف اجماع صورت می‌گیرد و در آن، همه طرف‌ها کم‌وبیش برابر هستند، نتیجه‌گیری‌های یک‌طرفه را تحمیل نمی‌کنند و تکررگرایی را در عمل نشان می‌دهند» (Te Velde 2010: 206). در این مدل از فرهنگ سیاسی، شبکه سازمانی از انواع بخش‌های مختلف اجتماع تلاش می‌کنند در امور سیاسی، اجتماعی و اقتصادی با یکدیگر به اجماع برسند. مدل پولدر، نوعی مدل اقتصاد مشاوره‌ای و مبتنی بر اجماع است که سابقه آن به قرون وسطی بازمی‌گردد. در زمان نگارش این مقاله، هلند کشوری غیرمتمرکز است که قدرت را در میان مناطق، شهرها، تجار ثروتمند و شهرداران تقسیم کرده است؛ بنابراین فرایند اجماع مبتنی بر مذاکره و سازش میان گروه‌های متفاوت دارای قدرت، از اهمیت اساسی در سیاست هلند برخوردار است.

اگر بخواهیم فرهنگ سیاسی هلند را در یک مضمون کلی خلاصه کنیم، می‌توان گفت نوعی فرهنگ سیاسی اجماعی شبکه محور در آن به چشم می‌خورد.

مشارکت مدنی در هلند: جامعه مدنی در هلند به شکل تاریخی در قرن بیستم توسعه پیدا کرده است (Burger & Veldheer, 2001) و از حدود سال ۲۰۰۸ به این سو به لحاظ اندازه و اهمیت رشد قابل توجهی داشته است. (Dekker, 2013) شاخص مشارکت مدنی جهانی، هلند را در زمره کشورهای قرار داده است که جامعه مدنی در آن‌ها کاملاً در خدمت منافع عمومی است. اگرچه به لحاظ آمارهای جهانی هنوز پایین‌تر از آلمان و بریتانیا قرار دارد. «جامعه مدنی این کشور به طور سنتی مشارکت فعالی در سطح ملی نداشته‌اند» (Van der Stoep, et al: 2024:4). باین حال تلاش شده تا با بهره‌گیری از ابتکارات و طرح‌های مختلف مشارکت مدنی را در این کشور ارتقا دهند. به عنوان مثال برنامه «گفتگو و مخالفت» در هلند منجر به تقویت و ارتقا جامعه مدنی در این کشور شده است. طرح مشارکت مشورتی شهروندان^۱ به نوعی مکمل دموکراسی نمایندگی سنتی است. فرایند آن به این صورت است که عده‌ای از شهروندان به صورت تصادفی انتخاب می‌شوند و موضوعی برای بحث به آن‌ها داده می‌شود و سپس به صورت غیر ساختارمند به بحث درباره آن مسئله می‌پردازند (Governemtn of the Netherlands, 2025). برخی از بر این باورند که اجرای این ابتکارات بر ارتقای اعتماد سیاسی و تقویت فرهنگ مشارکتی در هلند اثر گذاشته است و این کشور را از فرهنگ سیاسی نظاره‌گر یا تبعی تبدیل به فرهنگ سیاسی مشارکتی نموده است (Van der Stoep, et al: 2024).

اعتماد سیاسی در هلند: هلند در مقایسه با سایر کشورها همواره مورد عجیبی در زمینه اعتماد سیاسی بوده است. در دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ برخلاف روندهای بین‌المللی، اعتماد به دولت در این کشور همچنان زیاد و رو به افزایش بوده است. اما در سال ۲۰۰۲ یک کاهش دراماتیک را روند اعتماد سیاسی خود تجربه کرده است که ناشی از رکود اقتصادی و بی‌ثباتی و رقابت‌های شدید سیاسی در کابینه بالکلنده^۲ بوده است. از سال ۲۰۰۷ بار دیگر

¹Deliberative citizen participation

²Balkenende

به سبب بهبود شرایط اقتصادی و روی کار آمدن کابینه جدید روند اعتماد سیاسی رو به افزایش نهاد (Bovens & Wille, 2008). فن در برگ و فان پراگ دلیل تفاوت روند اعتماد سیاسی در هلند با سایر دموکراسی اروپا غربی را در اثر تعدیل‌کننده سبک سیاسی مبتنی بر انطباق‌پذیری به جای رقابت‌های سیاسی شدید می‌داند که منجر به برانگیختن احترام در رأی‌دهندگان و در نتیجه اعتماد بیشتر به دولتمردان شده است (Van der Brug & Van Praag, 2007).

ایدئولوژی سیاسی در هلند: ملی‌گرایی یا ملت‌سازی در هلند در یک فرایند بسیار تدریجی و آرام در نیمه دوم قرن نوزدهم شکل گرفت. تنها در آن زمان بود که هلند از یک جامعه کوچک‌مقیاس با چشم‌انداز منطقه‌ای به کشوری متحد و درعین حال با تنوع بالا تبدیل شد. منظور از تنوع در این بافت سیاسی دولت هلند «هم‌زیستی شبکه‌های سازمانی مجزایی» (Kaal, 2016: 486) است که حول یک نظام اعتقادی مشترک شکل گرفته‌اند. این نظام اعتقادی در قالب سیاست پارلمانی اقراری متشکل از احزاب سوسیال‌دموکرات خود را نشان می‌دهد. در نتیجه نظام پراکنده حزبی و نظام انتخاباتی نمایندگی تناسبی، هیچ حزبی در این کشور نمی‌تواند اکثریت مطلق آرا را کسب کند و احزاب برای رسیدن به قدرت همواره باید وارد ائتلاف با یکدیگر شوند؛ بنابراین در جریان رقابت‌های انتخاباتی نیز به‌ناچار احترام یکدیگر را حفظ می‌کنند (Van der Brug & Van Praag, 2007). چشم‌انداز سیاسی این کشور روزه‌روز بیشتر رنگ و بوی لیبرال می‌گیرد. از سال ۲۰۱۰ تاکنون ائتلاف احزاب راست‌گرا دولت را به دست گرفته است که بازنمایی راست لیبرال در این کشور است.

جامعه‌پذیری سیاسی در هلند: فرایند جامعه‌پذیری سیاسی در کشور هلند که دارای نظام چندحزبی و مدل سیاست پولداری است، پیچیده‌تر و چندوجهی‌تر از جوامع دوحزبی است. در جوامع دوحزبی انتظار می‌رود که جهت‌گیری سیاسی بیشتر تحت تأثیر خانواده صورت بگیرد. درحالی‌که در جوامع چندحزبی، جامعه‌پذیری سیاسی احتمالاً منابع متعددی اثرگذار خواهند بود. با این حال، مطالعه روی ۷۵۱ جفت والد و فرزند در هلند

مؤید انتقال بین نسلی جهت‌گیری‌های سیاسی در این کشور است (Durmuşoğlu et al, 2023). همچنین برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهد که جامعه‌پذیری سیاسی در هلند عمیقاً تحت تأثیر شکاف‌های نسلی و اجتماعی-اقتصادی قرار دارد. نسل قدیمی‌تر هلندی‌ها در یک جامعه ستون‌بندی شده به لحاظ سیاسی جامعه‌پذیر شده‌اند. یعنی دوره‌ای که شکاف‌ها و مرزهای مذهبی و ایدئولوژیک به‌وضوح مورد تأکید قرار می‌گرفت. نسل جوان‌تر در عین حال چشم‌انداز سیاسی پراکنده‌تر و مشوش‌تری را تجربه می‌کنند که تحت تأثیر مسائل مهمی چون بحران پناهندگان و ابهام درباره یکپارچگی اروپا قرار دارد (Van der Burg & Rekker, 2021). به طور کلی به نظر می‌رسد جامعه‌پذیری سیاسی در هلند تحت تأثیر تفاوت‌های نسلی و شکاف‌های اقتصادی-اجتماعی قرار دارد و سیالیت و پیچیدگی آن به مراتب بیشتر از گذشته است.

نگرش مردم نسبت به اقتدار سیاسی در هلند: پژوهش‌هایی که در زمینه مبارزات انتخاباتی در هلند انجام شده است نشان می‌دهد که به‌طور کلی ارزیابی عمومی از سیاستمداران در این کشور مثبت است (Van der Brug & Van der Eijk, 2001, 2005). با این حال نگرش به اقتدار سیاسی در طول ده سال گذشته در این کشور دچار تغییراتی شده است که بیانگر تغییر در فرهنگ سیاسی این کشور است. مشخصه این تغییرات، افزایش پوپولیسم و ارتباط محدود شهروندان با دولت بوده است. همان‌طور که گفته شد از سال ۲۰۱۰ تاکنون قطب‌بندی سیاسی در هلند شدت گرفته است. این شکاف نگرشی به‌خصوص در مورد موضوعات کلیدی مانند جهانی‌شدن، اتحادیه اروپا و دموکراسی مستقیم دیده می‌شود. تا جایی که برخی معتقدند که سیاست پولداری و مبتنی بر اجماع این کشور به واسطه ظهور احزاب راست افراطی به چالش کشیده شده است. در انتخابات سال ۲۰۲۳ هلند نیز احزاب راست افراطی، به‌عنوان بزرگ‌ترین حزب ظاهر شدند و حداکثر آرا (۲۳٫۷٪) را به خود اختصاص دادند (Deloy, 2023).

«شهروندان هلندی در عین حال به شکل فزاینده‌ای ضد سیاست‌اند» (van Bezouw & Klandermans, 2019: 59). این بیانگر نوعی انحراف از سیاست پایدار این کشور است. نارضایتی از فرایندهای تصمیم‌گیری به‌خصوص در طبقات پایین اقتصادی رایج

است و شیوع احساسات پوپولیستی در این کشور را می‌توان به این نارضایتی نسبت داد که منجر به افزایش تقاضا برای دموکراسی مستقیم در هلند شده است (van Bezouw & Klandermans, 2019).

حکمرانی شناختی در هلند: نزدیک به یک دهه سابقه دارد. واحدهای حکمرانی شناختی در هلند با دو کشور انگلستان و آلمان به لحاظ ساختاری متفاوت هستند. این کشور از یک الگوی شبکه‌ای در چینش نهادی واحدهای حکمرانی شناختی خود پیروی می‌کند. به این صورت که همه نهادهایی حکمرانی شناختی در این کشور موظف هستند، آخرین دستاوردها، سیاست‌گذاری‌ها، فرایندها و اطلاعات خود را در قالب یک ساختار شبکه‌ای با عنوان شبکه بینش‌های رفتاری هلند با سایر واحدها که هر کدام ممکن است در وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و نهادهای آموزشی مختلف تأسیس شده باشند به اشتراک بگذارند. دولت این کشور در گزارش سالیانه خود درباره حکمرانی شناختی می‌نویسد: «ما به دستاوردهای خود در زمینه کاربری بینش‌های رفتاری برای سیاست‌گذاری افتخار می‌کنیم. ارزش افزوده سیاست‌گذاری‌های مبتنی بر دانش رفتاری در ارتقای امنیت سایبری و جلوگیری از فیشینگ در شرکت‌ها، کمک به مردم برای رسیدن به سلامت و تناسب اندام، و دستیابی به راه‌حلهایی برای مسئله کمبود معلم در نظام آموزشی مشهود است» (BIN, NL, 2024: 3).

نخستین گام‌های حکمرانی شناختی در هلند از سال ۲۰۰۹ برداشته شد. در این سال دولت هلند به صورت غیررسمی با اجرای طرح‌های مختلف برای کاربری بینش‌های رفتاری در سیاست‌گذاری‌ها، در سطح وزارتخانه‌ها و ادارات این کشور، عملاً حکمرانی شناختی را به رسمیت شناخت. در همان سال شورای علمی سیاست‌گذاری‌های دولتی هلند از سمیناری با عنوان: «دولت، معمار انتخاب‌ها» میزبانی کرد و کتابی با عنوان «انسان

تصمیم گیرنده» را منتشر را کرد (The Netherlands Scientific Council for Government Policy, 2016).

این گزارش‌ها و نشست‌ها ضمن ترویج آگاهی و دانش درباره علوم رفتاری، وزارتخانه‌ها را برای ظرفیت‌سازی و توسعه واحدهای بینش رفتاری مشتاق کرد. دولت این کشور روزی را در نوامبر هر سال به روز بینش‌های رفتاری اختصاص داده است و به این مناسبت هر سال یک کنفرانس ویژه برگزار می‌کند. به شورای علمی سیاست‌گذاری‌های دولتی هلند در سال ۲۰۱۴، ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ نیز گزارش‌های دیگری در خصوص لزوم به‌کارگیری بینش‌های رفتاری در فرایند سیاست‌گذاری‌ها منتشر کرد.

شورای محیط‌زیست و زیرساخت این کشور گزارشی با عنوان «سیاست‌گذاری مؤثرتر از طریق بینش‌هایی عمیق درباره رفتار انسان» منتشر کرد و شورای توسعه اجتماعی گزارشی با عنوان «مقاومت در برابر وسوسه: محدودیت‌های تأثیرگذاری بر رفتار از طریق دولت» منتشر کرد. این گزارش‌ها که در سال ۲۰۱۴ منتشر شد، کابینه را بر آن داشت تا حمایت خود را از علوم رفتاری ابراز دارد و وزارتخانه‌ها را وادار کند تا به‌صورت آزمایشی بینش‌های رفتاری را در سیاست‌گذاری‌های خود وارد کنند.

دولت هلند در این سال چندین توصیه سیاسی در خصوص ادغام بینش‌های رفتاری در سیاست‌گذاری‌ها به وزارتخانه‌های این کشور ارائه داد (Afif et al, 2019):

- اعمال بینش‌های رفتاری در کل فرایند سیاست‌گذاری
- پیگیری سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد حاصل از پژوهش و آزمایش‌های عملی
- شفافیت در استفاده از سیاست‌های بینش رفتاری یا سقلمه
- در نظر گرفتن فشارهایی که این سیاست‌ها بر نحوه انتخاب مردم ایجاد می‌کنند.
- اطمینان خاطر از یکپارچگی ساختاری در ادغام بینش‌های رفتاری برای سیاست‌گذاری‌ها

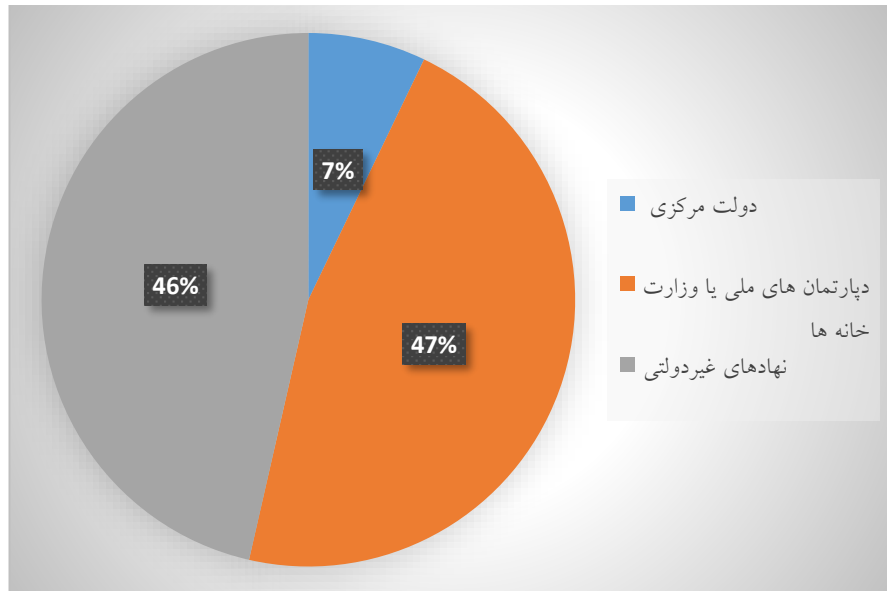
وزارت دفاع، سازمان مالیات و گمرک، وزارت امور عمومی، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت زیرساخت و مدیریت آب، وزارت امور اقتصادی و سیاست‌های اقلیمی، نخستین نهادهای دولتی بودند که از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۴ به تدریج بینش‌های رفتاری را وارد

سیاست‌گذاری‌های خود کردند. در نتیجه این اقدامات، شبکه بینش‌های رفتاری^۱ در سطح ملی تأسیس شد. این شبکه تمامی واحدهای بینش رفتاری در سطح وزارتخانه‌های مختلف دولت هلند را یکپارچه کرده و با هدف به اشتراک‌گذاری دانش در مورد کاربرست بینش‌های رفتاری برای سیاست‌گذاری، اجرا، نظارت و ارتباطات درون‌شبکه‌ای ایجاد شده است.

در سال ۲۰۱۷ شورای اطلاع‌رسانی هلند^۲ که وظیفه تدوین سیاست‌های ارتباطی مشترک دولت مرکزی را برای نخست‌وزیر و وزارتخانه‌ها بر عهده دارد یک آزمایشگاه رفتاری برای آزمایشی باهدف سیاست‌گذاری ارتباطاتی برای دولت طراحی کرده است. شبکه بینش‌های رفتاری هلند در سال ۲۰۲۴ آخرین گزارش خود را درباره ۲۳ پروژه حکمرانی شناختی در این کشور منتشر کرده است. حکمرانی شناخت. این پروژه‌ها هرکدام توسط بخش‌های مختلف از جمله وزارتخانه‌ها، سازمان‌های اجرایی، نهادهای نظارتی، مقامات محلی و منطقه‌ای این کشور اجرا شده است. در این گزارش تأکید شده است که هدف نهادهای حکمرانی شناختی در هلند، مداخله در رفتار نیست؛ بلکه این نهادها در زمینه سیاست‌گذاری و شیوه‌های ارتباطاتی توصیه‌هایی را به نهادهای تصمیم‌ساز ارائه می‌دهند. عمده فعالیت این واحدهای در قالب آموزش و پشتیبانی از سازمان‌هایی است که می‌خواهند بدانند سیاست‌هایشان یا مقرراتی که وضع کرده‌اند بر اساس بینش‌های رفتاری قابل اجرا هست یا خیر؟ آیا با توانمندی شهروندان برای عمل به آن سیاست‌ها و مقررات همخوانی دارد؟ (BIN NL, 2024). (نمودار ۷).

1 The Behavioural Insights Network Netherlands -BIN NL
2 Voorlichtingsraad

نمودار ۷ پراکندگی ساختاری حکمرانی شناختی در هلند ۲۰۲۴

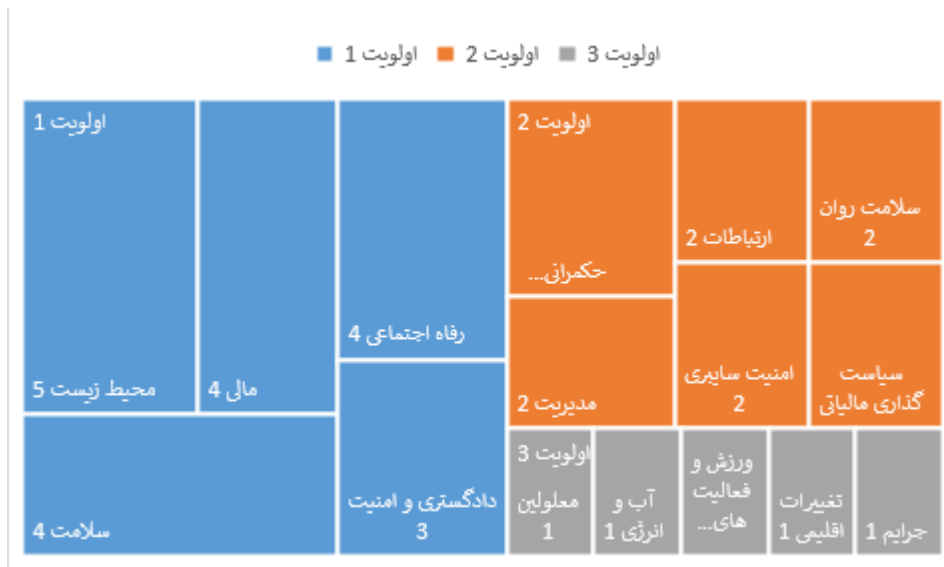
منبع: OECD

همان‌طور که گفته شد حکمرانی شناختی در هلند در قالب مدل شبکه‌ای اجرا می‌شود. دولت مرکزی هلند در قالب دو ساختار مرکزی اصلی یعنی شبکه بینش‌های رفتار دولت هلند و آزمایشگاه رفتاری شورای اطلاعاتی این کشور^۱ بر فعالیت‌های واحدهای رفتاری مختلف این کشور نظارت می‌کند. این دو نهاد عمدتاً کارکرد نظارتی و مشورتی دارند. پس از آن در سطح ملی وزارتخانه‌های مختلف از جمله وزارت دفاع، وزارت امور مالی و اداره مالیات، وزارت امور عمومی، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت زیرساخت و مدیریت آب، وزارت امور اقتصادی و سیاست‌های اقلیمی، نهاد مصرف‌کنندگان و بازار، نهاد هلندی بازارهای مالی، وزارت کشور و روابط پادشاهی، سازمان درآمد و هزینه وزارت آموزش و پرورش، وزارت دادگستری و امنیت، وزارت بهداشت، رفاه و ورزش هر کدام واحدهای حکمرانی شناختی مخصوص خود دارند. سپس در یک سطح سوم انواع مراکز غیردولتی و شهرداری‌ها قرار می‌گیرند که بودجه خود را از محل سفارش پروژه‌های

¹ Information Council (Voorlichtingsraad) Behaviour Lab

خصوصی دریافت می‌کنند. شهرداری آمستردام، تیم رفتاری استان‌های شمالی و جنوبی هلند که عمدتاً در زمینه ایمنی راه‌ها و پروژه‌های راه و شهرسازی فعالیت می‌کند، شبکه تلنگر اوترخت، گروه بینش‌های رفتاری روتردام، لاهه، تیلبورگ و سایر شهرهای هلند از جمله دیگر واحدهای رفتاری غیردولتی هلند هستند که در زمینه حکمرانی شناختی فعالیت می‌کنند. همان‌طور که در نمودار در سال ۲۰۲۴ حدود ۳۴ پروژه حکمرانی شناختی در هلند اجرا و طراحی شده است که ۵ مضمون اصلی داشته‌اند: اقلیم و محیط‌زیست، بهداشت و رفاه، کار و توسعه، امور مالی و مصرف‌کننده، ارائه اطلاعات و امنیت سایبری (OECD, 2024). (نمودار ۸).

نمودار ۸ پراکندگی نهادهای حکمرانی شناختی در هلند، منبع: فهرست واحدهای بینش رفتاری در جهان

منبع: OECD

نتیجه گیری

حکمرانی شناختی در تفکر انتزاعی می تواند هر چیزی باشد که فرایندهای شناختی را به حکمرانی پیوند می دهد؛ اما در عرصه انضمامی و آنچه در عمل رخ می دهد، چیزی جز عملکرد کشورها در راستای بهره گیری از داده های علوم شناختی و در معنای وسیع تر علوم رفتاری برای حکمرانی نیست. کشورهای حوزه اروپای غربی حدود ۱۵ سال است که در تلاش اند از داده های علوم رفتاری برای بهبود فرایند سیاست گذاری خود استفاده کنند. به عبارت دیگر، این کشورها از ۱۵ سال تجربه نهادینه سازی حکمرانی شناختی برخوردارند. این تجربیات می تواند منبعی برای بررسی شیوه های ممکن نهادینه سازی حکمرانی شناختی در ایران باشد. پرسشی که این پژوهش درصدد بود به آن پاسخ دهد چگونگی نهادینه سازی حکمرانی شناختی در این کشورها و بررسی نحوه تأثیرگذاری فرهنگ سیاسی آنها بر شکل های ساختاریابی نهادی حکمرانی شناختی بود.

بررسی تاریخیچه شکل گیری و تحول فرآیند نهادینه سازی حکمرانی شناختی را در سه کشوری که مورد مطالعه قرار گرفتند؛ بیانگر دو الگو یا رهیافت سازمانی متفاوت است. واحدهای بینش رفتاری در این سه کشور در بدو امر یا در قالب یک مدل ساختارمند شکل گرفته اند یا در قالب مدل ارگانیک و مردم نهاد. مدل یا رهیافت ساختارمند به این معناست که واحد حکمرانی شناختی ابتدا به صورت رسمی و به عنوان بخشی از ساختار رسمی دولت مستقر شکل گرفته است. این نمونه را می توان در انگلستان و آلمان مشاهده کرد. در هلند اما حکمرانی شناختی فرایندی از پایین به بالا داشته است؛ اگرچه که دولت مستقر از ابتدا به اهمیت آن پی برده است اما کاربست داده های رفتاری برای سیاست گذاری ابتدا بدون هیچ پشتیبانی رسمی یا بیرونی در بخش هایی خارج از حکومت مرکزی شکل گرفته است. به عنوان مثال در هلند ابتدا وزارت بهداشت، رفاه و ورزش اقدام به کاربست داده های علوم شناختی در فرایند سیاست گذاری خود نمودند و سپس دولت اهمیت آن را به رسمیت شناخت.

نتایج پژوهش حاضر نشان می دهد که فرهنگ سیاسی کشورها نقش مهم اما تقریباً پنهانی در شکل دهی به شکل ساختارهای حکمرانی شناختی آنها دارد. «فرهنگ سیاسی

سیاست خرد و کلان را به هم پیوند می‌زند» و «پلی میان رفتار افراد و رفتار نظام‌ها ایجاد می‌کند» (Almond & Verba, 1963:32) و به این ترتیب «نگرش‌های شهروندان، یا جهت‌گیری سیاسی آن‌ها به بخش جدایی‌ناپذیری از نظام سیاسی تبدیل می‌شود» (Barry, 1988: 51) و سازمان حکمرانی را برمی‌سازد. در مورد حکمرانی شناختی نیز در سه کشور مورد بررسی این مقاله چنین است. به لحاظ شکلی همان‌طور که در بررسی مدل‌های سازمانی حکمرانی شناختی در سه کشور مورد بررسی دیده شد، نهادهای حکمرانی شناختی در سه الگوی متمرکز، نیمه‌متمرکز و شبکه‌ای تأسیس شده‌اند.

آلمان را می‌توان الگوی مدل حکمرانی شناختی متمرکز دانست. همان‌طور که گفته شد در سال ۲۰۱۵ دولت فدرال آلمان یک تیم بینش رفتاری را به‌صورت متمرکز در واحد برنامه‌ریزی سیاستی دفتر صدراعظم مستقر کرد. اکنون نیز همان‌طور که در نمودار ۳ قابل رؤیت است، بیش از ۷۵ درصد از ۳۰ واحد حکمرانی شناختی آلمان، توسط دولت فدرال یا با بودجه دولت فدرال اداره می‌شوند. همچنین همان‌طور که بیان شد، در مدل حکمرانی شناختی این کشور اولویت موضوعی نیز وجود ندارد و با توجه به اینکه همه‌چیز از سوی دولت فدرال اداره می‌شود، حکمرانی مشخص به‌صورت در موضوعات مختلف به‌صورت برابر توزیع شده است. این الگو با فرهنگ سیاسی تبعی آلمان که در طول چند سال گذشته به تدریج به سمت نوعی فرهنگ متمرکز اجماعی حرکت کرده است همخوانی دارد.

در انگلستان اما می‌توان یک الگوی نیمه‌متمرکز را مشاهده کرد. اگرچه نخستین واحد حکمرانی شناختی این کشور در بدنه دولت و با ابتکار دولت به شکل متمرکز تأسیس شده است؛ اما دولت انگلستان به مرور از نقش و سلطه خود بر واحد حکمرانی شناختی‌اش کاسته است. همان‌طور که در نمودار ۳ مشخص است، بالغ بر ۶۸ درصد نهادهای حکمرانی شناختی در انگلستان همچنان در سال ۲۰۲۴، توسط دولت اداره می‌شوند. همان‌طور که گفته شد نخستین واحد حکمرانی شناختی در این کشور نیز توسط دولت تأسیس شده است. اما در انگلستان حکمرانی شناختی به دولت محدود و منحصر نمانده است. مطابق با فرهنگ سیاسی مشارکتی و پلورالیستی این کشور می‌تواند انتظار داشت که ساختار حکمرانی شناختی نیز به سمت تکثرگرایی پیش برود. دانشگاه‌ها، بخش‌های محلی، بخش خصوصی

و کسب و کارها نیز به حکمرانی شناختی توجه نشان داده‌اند و هر یک از دریچه موضوعی خاص خود به این امر مهم پرداخته‌اند. این الگوی نهاده‌سازی، با روح فرهنگ سیاسی کنونی انگلستان همخوانی دارد. همان‌طور که گفته شد در چند سال گذشته بعد تکثرگرایی در روح فرهنگ سیاسی مشارکتی دیرینه این کشور تقویت شده است. در عین حال شاهد سیاست‌زدایی از فعالیت مدنی در سال‌های اخیر هستیم که این روند می‌تواند حکمرانی شناختی را به سمت شبکه‌ای شدن پیش ببرد.

الگوی حکمرانی شناختی در هلند یک الگوی شبکه‌ای است. همان‌طور که گفته شد، تمرکززدایی یکی از ویژگی‌های بارز و نهاده‌شده فرهنگ سیاسی هلند است که به خوبی خود را در مدل حکمرانی شناختی شبکه‌ای این کشور نشان داده است. اکثر پروژه‌های حکمرانی شناختی در سطوح وزارتی و غیردولتی با بودجه بخش خصوصی پیاده‌سازی و اجرا می‌شوند. سهم دولت هلند از مجموع واحدهای حکمرانی شناختی این کشور در حدود ۷ درصد (نمودار ۷) است. شبکه بینش‌های رفتاری هلند که در سطح حکومت مرکزی این کشور تأسیس شده است صرفاً به یکپارچه‌سازی و اشتراک‌گذاری اطلاعات و دستاوردهای کاربست بینش‌های رفتاری برای بهره‌گیری سایر ارگان‌ها و نهادهای دولتی این کشور می‌پردازد و عملاً بیشتر نقش نظارتی و ترویجی دارد. این مدل کاملاً با مدل پولدري فرهنگ سیاسی در این کشور انطباق دارد. همان‌طور که گفته شد تمرکززدایی یکی از ویژگی‌های بارز و نهاده‌شده فرهنگ سیاسی هلند است.

به طور کلی هر سه کشور بر اساس نظریه فرهنگ سیاسی آلموند و وربا در زمره کشورهای دموکراتیک پیشرفته تلقی می‌شوند و می‌توان انتظار داشت که همگی در بنیان دارای فرهنگ سیاسی مشارکتی باشند. با این حال پیشینه‌های تاریخی متفاوت که در روح سیاسی متفاوت آن‌ها بازتاب یافته است منجر به بروز تفاوت‌هایی در شیوه‌های ساختاریابی سیاسی و نهاده‌سازی‌های متفاوت در الگوهای حکمرانی شناختی کشورها شده است. الگوهای حکمرانی شناختی در طول ده سال گذشته روزبه‌روز بیشتر به سمت تمرکززدایی و مشارکتی شدن پیش رفته است؛ بنابراین می‌توان انتظار داشت که فرهنگ سیاسی در جوامع سنتی‌تر که هنوز فرایند دموکراسی شدن را به صورت کامل طی نکرده‌اند با آنچه

در این سه کشور می‌بینیم تفاوت داشته باشد. نتیجتاً ساختار حکمرانی شناختی متناسب با آن کشورها نیز متفاوت خواهد بود. پیروی کورکورانه از مدل‌های حکمرانی شناختی کشورهای شمال پیشرفته بدون انطباق دهی آن‌ها با فرهنگ سیاسی بومی کشورها، در نهایت به بیراهه و بن‌بست خواهد رسید.

در جمهوری اسلامی ایران، چندین سال که از لزوم حکمرانی شناختی صحبت می‌شود. این در حالی است که به نظر می‌رسد فهم روشنی درباره چگونگی نهاده‌سازی حکمرانی شناختی بومی با توجه به ویژگی‌های فرهنگ سیاسی کشور وجود ندارد. افزون بر این کشور ما سهم نظام‌مند و روشنی در تولید داده‌های رفتاری اصیل، برای توسعه مدل حکمرانی شناختی خود ندارد؛ بنابراین هر تلاشی برای تبیین حکمرانی شناختی و کاربری علوم رفتاری در سیاست‌گذاری به صورت جزیره‌ای و کوتاه‌مدت انجام می‌شود. نتایج این پژوهش در خصوص مدل‌های حکمرانی شناختی در کشورهای موفق جهان بیانگر لزوم نهاده‌سازی مفهوم حکمرانی شناختی متناسب با فرهنگ سیاسی کشور است. این مهم در قدم اول مستلزم شناسایی و احصاء فرهنگ سیاسی حاکم بر کشور در شرایط و زمانه‌ای است که جهان به سوی کاربری داده‌های کلان علوم رفتاری در سیاست‌گذاری‌های خود حرکت کرده‌اند.

سپاسگزاری

این پژوهش با حمایت مادی و معنوی مرکز نوآوری قوه مقننه جمهوری اسلامی ایران به نگارش درآمده است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Mandana Sajjadi

<https://orcid.org/0000-0003-3297-3950>

منابع

فارسی

- سانستین، کاس. (۱۴۰۰). *علوم رفتاری و سیاست‌گذاری عمومی*. امید صالحی، مهدی شادخواست. تهران: پژوهشکده امور اقتصادی.
- مزاری، ابراهیم. (۱۴۰۳). فراترکیب حکمرانی شناختی؛ همگرایی علوم حکمرانی و شناختی در درک پیچیدگی‌های حکمرانی. *پژوهش‌های روان‌شناختی در مدیریت*. ۱۰ (۱). ۳۲-۹.
- مظفر، میثم، معینی، علیرضا و سبحانی فرد، یاسر. (۱۴۰۱). *سیاست‌گذاری عمومی با رویکرد رفتاری*. مطالعات مدیریت راهبردی. ۱۳ (۵۲). ۹۳-۶۵.

References

- Afif, Z., Islan, W. W., Calvo-Gonzalez, O., & Dalton, A. (2019). Behavioral science around the world: Profiles of 10 countries. *World Bank*. Available at: documents1.worldbank.org/curated/ar/710771543609067500/pdf/132610-REVISED-00-COUNTRY-PROFILES-dig.pdf
- Almond, G. A. (1956). Comparative political systems. *The Journal of politics*, 18(3), 391-409
- Almond, G., & Verba, S. (1963). *The civic culture: Political attitudes and democracy in five nations*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Almond, G. A. (1956). The political attitudes of German business. *World Politics*. 8(2), 157-186.
- Ball, S., & Head, B. W. (2021). Behavioural insights teams in practice: nudge missions and methods on trial. *Policy & Politics*, 49(1), 105-120.
- Barry, B. (1988). *Sociologists, Economists, and Democracy*. Chicago: University of Chicago Press.

- Behavioural Insights Team (2012). Behavioural Insights Team Annual update 2011–2012. *Government of the United Kingdom*, Cabinet Office. Retrieved from: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/83719/Behavioural-Insights-Team-Annual-Update-2011-12_0.pdf.
- Behavioural Insight Network Netherland (2024), The wealth of behavioural insights, *BIN NL*. Retrieved from : <https://www.binnl.nl/home+-+en/knowledge/publications/default.aspx>
- British Election Study. (2020). British Election Study: 2020. *British Election Study* Retrieved from: <https://www.britishelectionstudy.com/>
- Blaydes, L., & Grimmer, J. (2020). Political cultures: measuring values heterogeneity. *Political Science Research and Methods*, 8(3), 571–579.
- Bogaards, M. (2021). Consociationalism in the Netherlands: Polder politics and pillar talk. Power-sharing. In Keil, s. & McCulloch, A (Eds.). *Europe: Past Practice, Present Cases, and Future Directions*, (pp19-42). London:Palgrave Macmillan.
- Bovens, M., & Wille, A. (2008). Deciphering the Dutch drop: Ten explanations for decreasing political trust in the Netherlands. *International Review of Administrative Sciences*. 74(2), 283-305.
- British Election Study. (2024). Incumbency and Dissatisfaction in the 2024 UK General Election. *BES*. Retrived From. <https://www.britishelectionstudy.com/2024-general-election/bes-insights-incumbency-and-dissatisfaction-in-the-2024-uk-general-election/>
- Burger, A., & Veldheer, V. (2001). The growth of the nonprofit sector in the Netherlands. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 30(2), 221–246.

- Bundeszentrale für politische Bildung. (2021). Wahlbeteiligung. Zahlen und Fakten. *BPB*. Retrieved from (<https://www.bpb.de>)
- Carter, E. D. (2020). Psychological Governance and Public Policy: Governing the Mind, Brain and Behaviour; Neuroliberalism: Behavioural Government in the Twenty-First Century; Brain Culture: Shaping Policy Through Neuroscience. *The AAG Review of Books*, 8(1), 30–33. <https://doi.org/10.1080/2325548X.2020.1689052>
- Chukwudi, C. E. (2022). Governance Factor and Effects of Political Apathy in Nigerian Political Culture: A Prognostic Analysis. *Socialscientia: Journal of Social Sciences and Humanities*, 7(4).
- Conradt, D. P. (2015). The civic culture and unified Germany: an overview. *German Politics*, 24(3), 249-270.
- Crown Commercial Service (2018). Behavioural Insights: RM6004 Customer Guidance Notes. *UK Governemtn*. Retrieved from: <https://assets.crowncommercial.gov.uk/wp-content/uploads/RM6004-Behavioural-Insights-Customer-Guidance-v6.pdf>
- Crown Commercial Service and Cabinet Office (2024). Government Harnesses Advances in Behavioural Insights with New Framework. *UK Governemtn*. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/news/government-harnesses-advances-in-behavioural-insights-withnew-framework>.
- Dalton, R. J. & Weldon, S. (2010), Germans Divided? Political Culture in a United Germany, *German Politics*, Vol. 19, No. 1, pp.9-23
- Davies, B., Lalot, F., Peitz, L., Heering, M. S., Ozkececi, H., Babaian, J., & Abrams, D. (2021). Changes in political trust in Britain during the COVID-19 pandemic in 2020: integrated public opinion evidence and implications. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(166).

- Chikerema, A. F., & Chakunda, V. (2014). Political culture and democratic governance in Zimbabwe. *Journal of Power, Politics & Governance*, 2(1), 55-66.
- Dandel, G., & Möller, J. (2019). The Impact of Social Media on Political Socialization in Germany. In K. R. Fuchs & L. Becker (Eds.), *Changing Political Culture in Germany* (pp 52-103). Berlin: Springer.
- Dekker, P. (2013). Dutch civil society in macro quantitative perspectives. In A. Zimmer (Ed.), *Civil Societies Compared: Germany and the Netherlands* (pp. 141-160). Germany: Nomos Verlag
- Deloy, C. (2023). The radical right largely ahead in dutch egenral election. *The Robert Schuman Foundation*. Retrived From: <https://www.robert-schuman.eu/en/monitor/5955-the-radical-right-largely-ahead-in-the-dutch-general-election>
- Duffield, J. S. (1999). Political culture and state behavior: Why Germany confounds neorealism. *International Organization*, 53(4), 765-803.
- Durmuşoğlu, L. R., de Lange, S. L., Kuhn, T., & van der Brug, W. (2023). The intergenerational transmission of party preferences in multiparty contexts: Examining parental socialization processes in the Netherlands. *Political Psychology*. 44(3), 583-601.
- Easton, D. (1965). *for Political Analysis*. Englewood Cliffs, HJ: Prentice-Hall.
- Easton, D. (1975). A re-assessment of the concept of political support. *British journal of political science*. 5(4), 435-457.
- Electoral Commission. (2019). General Election 2019: Report on the administration of the election. *Electoral Commision*. Retrieved from: <https://www.electoralcommission.org.uk/>
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton, NJ: Princeton University Press

- Evers, A. (2019). Diversity and coherence: Historical layers of current civic engagement in Germany. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30(1), 41-53.
- Farmer, D. J. (2006). Neuro-Gov: Neuroscience and Governance. *Administrative Theory & Praxis*, 28(4), 653-662. <https://doi.org/10.1080/10841806.2006.11029560>
- Feitsma, J. N. P. (2019). Brokering behaviour change: The work of behavioural insights experts in government. *Policy & Politics*, 47(1), 37-56. <https://doi.org/10.1332/030557318X15174915040678>
- Fuchs, D. (1998). The political culture of unified Germany. *Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB)*. Retrived from <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/56478/1/270012222.pdf>
- Gaskin, K., Smith, J. D., & Paulwitz, I. (1996). *Ein neues bürgerschaftliches Europa: eine Untersuchung zur Verbreitung und Rolle von Volunteering in zehn Ländern*. Lambertus-Verlag.
- Grasso, M. T., Farrall, S., Gray, E., Hay, C., & Jennings, W. (2019). Socialization and generational political trajectories: an age, period and cohort analysis of political participation in Britain. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 29(2), 199-221.
- Governemtn of the Netherlands (2025), *Active Citizen. Governemtn of the Netherlands* . Retrived from <https://www.government.nl/topics/active-citizens/citizen-participation>
- Hanumanthappa, D. G. (2023). An overview of David Easton and the political system. *International Journal of Political Science (IJPS)*, 9(1), 14-16.
- Heywood, A. (1997). *Politics*. London: MacMillan.

- Holmén, J. (2022). The autonomy of higher education in Finland and Sweden: Global management trends meet national political culture and governance models. *Comparative Education*, 58(2), 147-163.
- Hoppe, R. (2010). *The governance of problems: Puzzling, powering and participation* (1st ed.). Bristol University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt9qgx59>.
- Islam, S. S. (2016). Good governance and political culture: A case study of bangladesh. *Intellectual Discourse*, 24(2), 245-271.
- Institute for Government. (2021). Trust in Government: Key Trends and Analysis. *Institute for Government*. Retrived from <https://www.instituteforgovernment.org.uk/publications/trust-government>
- Kaal, H. (2016). Politics of place: political representation and the culture of electioneering in the Netherlands, c. 1848–1980s. *European Review of History: Revue Européenne*. 8(1), 24-46.
- Kaal, H. (2018). Popular politicians: the interaction between politics and popular culture in the Netherlands, 1950s–1980s. *Cultural and Social History*. 15(4), 595-616.
- Khadzhyradieva, S., Hrechko, T., & Smalskys, V. (2019). Institutionalisation of behavioural insights in public policy. *Public Policy and Administration*. 18(3), 95–113. <https://doi.org/10.13165/VPA-19-18-3-07>
- Kusseven, A., & Yildiz, M. (2022). Emergence & development of behavioral public policy units in government: The case of Turkey. *Asia Pacific Journal of Public Administration*. 44(1), 66–80. <https://doi.org/10.1080/23276665.2021.1958353>

- OECD. (2024), Behavioural Insight Units. *Organisation for Economic Co-operation and Development*. Retrived from: <https://oecd-opsi.org/bi-units/>
- OECD. (2024), OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions 2024 Results - Country Notes: Germany. *Organisation for Economic Co-operation and Development* Retrived from https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-survey-on-drivers-of-trust-in-public-institutions-2024-results-country-notes_33192204/germany_1b23ffcd.html
- Seyd, B., & Bu, F. (2022). Perceived risk crowds out trust? Trust and public compliance with coronavirus restrictions over the course of the pandemic. *European Political Science Review*. 14(2), 155-170.
- Seyd, B. (2024). Is Britain Facing a Crisis of Political Trust? *Political Insight*. 15(4), 18-21. <https://doi.org/10.1177/20419058241305489>
- Stapleton, J. (1991). English pluralism as cultural definition: The social and political thought of George Unwin. *Journal of the History of Ideas*, 52(4), 665-684.
- The German Federal Government (n.d.). *With Citizens for Citizens. Empirical, interdisciplinary, collaborative* Retrieved November 6, 2024 <https://www.bundesregierung.de/breg-en/issues/wirksam-regieren-with-citizens-for-citizens/approach>
- Wright, T. (2020). *British politics: a very short introduction*. Oxford University Press.
- Ye, R. (2024). *A comparison of foreign policies between china and the u.s. based on political culture theories*. SHS Web of Conferences, 187, 04032. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202418704032>

- Leibniz Institute for the Social Sciences. (2021). *Public Attitudes towards Authority and Governance in Germany: A Survey* available at: <https://www.gesis.org>
- Lourenço, J. S., Ciriolo, E., Almeida, S. R., and Troussard, X. (2016). Behavioural Insights Applied to Policy: Country Overviews 2016. Brussels: European Commission. Retrieved from <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC100547>.
- McLaren, L. (2013). Immigration and Political Trust in the UK. *Political Insight*, 4(3), 14-17. <https://doi.org/10.1111/2041-9066.12031>
- Mennes, G. (22 August 2011), *Multiculturalism and Dutch Political Culture*, available at: <https://www.opendemocracy.net/en/multiculturalism-and-dutch-political-culture/>
- NatCen Social Research. (2020). *Attitudes towards Government: Summary Results*. Available at: (<https://www.natcen.ac.uk/>)
- Norris, P. (2017). "The Impact of Social Media on Political Socialization in the UK." In: *The Handbook of Political Communication*, Eds. M. J. McCombs, et al. London: Routledge.
- Onwuegbuzie, A. J., & Weinbaum, R. K. (2017). A framework for Using qualitative comparative analysis for the review of the literature. *The Qualitative Report*, 22(2), 359-372.
- Pattie, C., Seyd, P., & Whiteley, P. (2003). Civic attitudes and engagement in modern Britain. *Parliamentary Affairs*, 56(4), 616-633.
- Pattyn, V., & Timmermans, A. (2022). Polder politics under pressure: the advisory roles of political scientists in the Netherlands. In *The Advisory Roles of Political Scientists in Europe: Comparing Engagements in Policy Advisory Systems* (pp. 279-305). Cham: Springer International Publishing.

Poulter, S. (1990). Cultural pluralism and its limits: A legal perspective. in *Britain: A plural society*, 3-28.

Te Velde, H. (2010). *Van Regentenmentaliteit tot Populisme: Politieke Tradities in Nederland*. Amsterdam: Bert Bakker

The Netherlands Scientific Council for Government Policy (2016, June 30). *Government is Overestimating Financial Resilience of Citizens* .(Jan 23, 2024) Available at, at: <https://english.wrr.nl/latest/news/2016/06/30/government-is-overestimating-financial-resilience-of-citizens>

Van der Brug, W. and van der Eijk, C. (2001) *Across the Board: Campaign Effects in the Dutch National Elections of 1998*. Paper presented at the Dutch Annual Conference of Communications Science Vrije Universiteit Amsterdam, 22–23 February 2001.

Van der Brug, W. and van der Eijk, C. (2005) Welke effecten hadden de campagnes nu eigenlijk?, in K. Brants and P. van Praag (eds.) *Politiek en Media in Verwarring. De verkiezingscampagnes in het lange jaar 2002*, Amsterdam: Spinhuis

Van der Brug, W., & Van Praag, P. (2007). Erosion of political trust in the Netherlands: Structural or temporarily? *A research note. Acta Politica*, 42, 443-458.

Van der Brug, W., & Rekker, R. (2021). Dealignment, realignment and generational differences in The Netherlands. *West European Politics*, 44(4), 776-801.

Van der Stoep, R., & Stege, J., & Taverne, A. (2024), *Common Ground: Shaping Regions Across Borders, the Netherlands Country Report*, available at: <https://www.bosch-stiftung.de/sites/default/files/documents/2024-06/Country-report-netherlands.pdf>

van Bezouw, M. J., & Klandermans, B. (2019). Discourse about politics in the Netherlands: anti-politics and populism, more or less. In C. Saunders & B. Klandermans (Eds.), *When Citizens Talk About Politics* (pp. 59-76). (Mobilization series on social movements, protest, and culture). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429458385-4>

Translated References into English

Sunstein, C. R. (2021). Behavioral Science and Public Policy (O. Salehi & M. Shadkhast, Trans.). Tehran: Economic Research Institute. (Original work published 2020). [In Persian]

Mazari, E. (2024). Metasynthesis of cognitive governance; convergence of governance and cognitive sciences in understanding the complexities of governance. *Psychological Researches in Management*, 10(1), 9-32. doi: 10.22034/jom.2024.2021985.1154. [In Persian]

Mozafar, M. , Moini, A. and Sobhanifard, Y. (2022). Public policy based on behavioral approach. *Journal of Strategic Management Studies*, 13(52), 65-93. doi: 10.22034/smsj.2022.319087.1595. [In Persian]

استناد به این مقاله: سجادی، ماندانا . (۱۴۰۴). مسیرهای متنوع حکمرانی مبتنی بر دانش مغز: مورد کاوی تطبیقی کیفی سه دولت آلمان، هلند و انگلستان، دولت‌پژوهی، ۱۱ (۴۱)، ۸۱-۱۳۲.

DOI: 10.22054/tssq.2025.84297.162

The State Studies Quarterly is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License